

21. Lastensuojelutoimi¹⁾

Yleistä

Vuoden 1967 kertomuksessa on edelleen todettava yleisenä tosiasiana, ettei sosiaali-
huollon lainsäädännön odotettuja muutoksia
vieläkään saatu aikaan, sillä esim. lastensuo-
jelulakia ja sosiaalihuollon hallintolakia kos-
kevat muutosesitykset olivat sanottuna vuon-
na edelleen valmisteluvaiheessa. Kun var-
sinkin pääkaupungin sosiaalihuollon hallin-
toa koskevat uudistuspyrkimykset ovat tä-
ten jääneet vuosikausiksi odottamaan valta-
kunnallisia ratkaisuja, on tätä pidettävä las-
tensuojelutoimen kehitystarpeita ajatellen
varsin kielteisenä ilmiönä.

Lastensuojelutoimen avoimuuden kehittä-
miseen kiinnitettiin edelleen taloudellisten
mahdollisuuksien rajoissa lisääntyvää huo-
miota. Kokeiluluonteinen koulukuraattori-
työ jatkui eräässä koulussa ja ongelma-
perheisiin kohdistuvaa neuvontatyötä tehostettiin
siinä saavutettujen kannustavien kokemus-
ten mukaisesti. Lastensuojelulautakunta jou-
tui kiinnittämään vakavaa huomiota erittäin
ajankohtaiseen lasten päivähoiton järjestä-
mistä koskevaan kysymykseen. Lautakunta
esittikin kaupunginhallitukselle asetettavaksi
kiireellisesti toimikunnan selvittämään päivä-
hoidon lähivuosien tarvetta sekä tämän tar-
peen tyydyttämistä koskevien erilaisten
vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta ja
kiireellisyysjärjestystä.

Kertomusvuoden aikana jouduttiin suo-
rittamaan eräitä lastensuojelutoimen laitos-
ten järjestelytoimenpiteitä. Paloturvallisuus-
syistä jouduttiin lakkauttamaan kehitys-
vammaisia lapsia hoitavan Kullatorpan las-
tenkodin toiminta ja lapset siirtämään Mal-
min lastenkodin tiloihin, jonka huollettavat
oli siirretty tätä ennen uuteen Riihenkulmar
lastenkotiin. Nämä toimenpiteet suoritettiin
kevällä 1967. Kehitysvammaisten työkti-
toimintaa voitiin olennaisesti kehittää kau-
pungin ostettua tarkoitukseen soveltuvan
tehdashuoneiston, johon perustettiin Vaihe-
työkeskus-niminen 65-paikkainen suojatyö-
paja. Vuoden alussa aloitti varsinaisen toi-
mintansa myös kaupungin ensimmäinen per-
heryhmäkotien ryhmään kuuluva 6-paikkai-
nen laitos.

Kaupungin oman vajaamielisten (kehitys-
vammaisten) keskuslaitoksen, Killinmäen
keskuslaitoksen suunnittelukilpailun tulokset
saatiin käytettäväksi ja yksityiskohtaisen
suunnittelun pohjaksi. Suunnittelutyötä pää-
tettiin jatkaa erillisessä kaupunginhallituksen
asettamassa toimikunnassa. Alustava aika-
taulu edellytti, että rakennustyöt voitaisiin
aloittaa syksyllä 1969.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin
kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelutoimen toimintakertomuksen eripainoksessa.

I. Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen *jaostojen ja laitosten johtokuntien kokoonpanossa* tapahtuneiden muutosten osalta viitataan kunnalliskalenteriin.

Lastensuojelulautakunnan *kokoukset* sekä tärkeimmät *päätökset, esitykset* sekä *lausunnot*, ks. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.

Komiteat. Kertomusvuonna jatkoivat toimintaansa seuraavat komiteat:

kaupunginhallituksen 5.3.1964 asettama komitea, jonka tehtävänä oli tutkia lisääntyneen nuorisorikollisuuden ja siihen liittyvien sopeutumishäiriöiden ennakolta ehkäisemistä samoin kuin alaikäisten lainrikkojien huollon ja erityiskasvatuksen tarkistamista sekä näi-

tä kysymyksiä käsittelevien viranomaisten yhteistyön kehittämistä ja tehostamista;

kaupunginhallituksen 8.10.1964 asettama komitea, jonka tehtävänä oli selvittää sosiaalihuollon hallinnossa mahdollisesti tarpeellisia muutoksia ja sosiaaliohjesäännön tarkistamista ja uusimista sekä

valtioneuvoston asettama nuorisokomitea, johon kuului jäsenenä siht. Kalervo Juurinen.

Kertomusvuoden aikana suoritti tehtävänsä kaupunginhallituksen asettama Killinmäen keskuslaitoksen palkintolautakunta, johon kuuluivat jäseninä toim.joht. Arvi Heiskanen, lastenpsyk. Gustav Amnell ja siht. Kalervo Juurinen.

II. Lastensuojeluvirasto

Toimistot, ks. kunnalliskalenteri.

Kassa-, tili- ja korvausasiat hoiti rahatoimiston Kallion osasto sekä huoltoviraston asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelutoimen palveluksessa 410 vakinaista ja 87 tilapäistä viranhaltijaa sekä 159 työsopimuksin palkattua henkilöä eli yhteensä 656. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 126 (ed. v. 115) vakinaista ja 30 (34) tilapäistä sekä 5 (9) työsuhteista eli yhteensä 161 (158) ja loput laitosten palveluksessa.

Koulutustoiminta. Henkilökunnan jatkokoulutus noudatti kahta linjaa. Osa koulutuksesta tapahtui kaupungin yleiseen koulutustoimintaan kytkeytyneenä, osa lastensuojeluviraston omasta aloitteesta ja lastensuojelutoimen henkilökuntaa koskevana. Kaupunki myönsi koti- ja ulkomaisia opintomatkoja, kokouksia ja kursseja varten lautakunnan jäsenille ja henkilökunnalle apurahoja. Koulutustoiminnan ohjaamisesta vastasi sivutoimenaan apulaislastenhuollontarkastaja.

III. Toiminta kertomusvuoden aikana

1. Hallinnollinen toimisto

Hallinnollinen toimisto suoritti hallinnollista yleisvalvontaa siten, että toimitusjohtaja, sihteeri ja talouspäällikkö suorittivat tar-

kastuskäyntejä laitoksissa. Lastensuojeluviraston diaariin merkittiin vuoden aikana 4 047 (4 993) saapunutta kirjelmää. Toimitusjohtajan päätösluetteloon merkittiin kertomusvuoden aikana 225 (215) pykälää.

21. Lastensuojelutoimi

2. Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna ilmoituksia ja virka-avunpyyntöjä, jotka koskivat 1 999 alaikäistä. Näistä sijoitettiin laitos- tai perhehoitoon 973 lasta. Lukuun eivät sisälly kasvattilapset eivätkä jälki- tai suojeluvalvontaan tai kotiapulaisvalvontaan määrätty, valvontaan otetut avioliiton ulkopuolella syntyneet taikka kesäksi maalle toimitetut lapset. Näitä (yht. 4 684) selostetaan toisaalla kertomuksessa.

Kotimaassa ottolapsiksi luovutetut lapset selviävät seuraavasta:

	0—1 v	2—6 v	7 v—	Yhteensä
Poikia	5	31	7	43
Tyttöjä	6	36	10	52
	11	67	17	95

Näistä oli Pelastakaa Lapset -yhdistyksen välittämiä adoptioita 26. Ulkomaille adoptoitiin 16 lasta.

Asumus- ja avioeroasioissa annettiin holouslautakunnalle 106 lapsen huollon järjestelyä koskevaa lausuntoa.

Pitkäaikaista psykoterapeuttista hoitoa annettiin 25 lapselle.

Avohuollon- ja sijaishuollontapaukset jakautuivat A. ilmoittajan ja lapsen iän sekä B. toimenpiteen aiheen ja lapsen iän mukaan seuraavasti:

A. Ilmoittajan mukaan:

	Avohuoltotapaukset											Sijaishuoltotapaukset											
	0—1 v		2—6 v		7—15 v		16 v—		Kaikkiaan			0—1 v		2—6 v		7—15 v		16 v—		Kaikkiaan			
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	Yht.	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	Yht.	
<i>Lastenhuolto</i>																							
Vanhemmat	40	38	87	86	113	90	6	10	246	224	470	95	84	131	102	87	76	1	2	314	264	578	
Muu omainen	5	8	19	15	20	28	2	2	46	53	99	5	9	10	8	10	7	1	1	26	24	50	
Huollettava itse	—	—	—	—	1	2	1	1	3	2	5	7	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	3
Muu yksityinen henkilö	20	11	33	32	40	27	1	4	94	74	168	6	8	4	7	9	8	—	—	19	23	42	
Lastensuojeluviranomainen	7	7	21	21	24	19	2	9	54	56	110	5	6	9	5	8	13	3	—	25	24	49	
Muu huoltoviranomainen	3	3	13	10	12	24	2	4	30	41	71	7	11	4	6	3	6	—	—	14	23	37	
Terveystenhoito- tai sairaalaviranomainen	4	6	7	11	9	11	—	—	20	28	48	63	62	12	24	13	5	—	—	88	91	179	
Kouluviranomainen	—	—	3	2	11	10	—	—	14	12	26	—	—	—	8	—	—	—	—	8	—	8	
Kasvatusneuvola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—	—	3	2	5	
Poliisiviranomainen	—	—	4	—	2	1	—	1	6	3	9	—	1	3	1	5	1	—	—	1	8	12	
Oikeusviranomainen	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Muu	1	—	6	3	—	5	1	—	8	8	16	—	—	5	—	2	3	—	—	7	3	10	
Yhteensä	80	73	195	180	232	217	15	34	522	504	1 026	181	181	179	154	147	120	7	4	514	459	973	
<i>Vajaamielishuolto</i>																							
Vanhemmat	1	1	10	6	11	9	18	18	40	34	74	—	—	4	4	9	7	8	9	21	20	41	
Muu omainen	—	—	—	1	—	—	2	3	2	4	6	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	2	
Huollettava itse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Muu yksityinen henkilö	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Lastensuojeluviranomainen	—	—	2	3	9	4	11	17	22	24	46	1	—	3	1	9	1	4	3	17	5	22	
Muu huoltoviranomainen	—	—	—	—	—	—	3	1	3	1	4	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	
Terveystenhoito- tai sairaalaviranomainen	5	4	7	6	2	5	2	3	16	18	34	3	—	3	2	4	2	1	2	11	6	17	
Kouluviranomainen	—	—	—	—	1	5	5	5	5	6	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kasvatusneuvola	—	—	—	—	1	2	3	—	4	2	6	—	—	—	—	1	2	—	—	1	1	3	
Poliisiviranomainen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Oikeusviranomainen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Muu	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Yhteensä	6	5	19	16	23	21	44	51	92	93	185	4	—	10	7	23	14	14	18	51	39	90	

1) Tähän sisältyy 1, jonka ikä tuntematon.

B. Toimenpiteen aiheen mukaan:

Toimenpiteen aihe	Avohuolto										Sijaishuolto												
	0-1 v		2-6 v		7-15 v		16 v --		Kaikkiaan			0-1 v		2-6 v		7-15 v		16 v --		Kaikkiaan			
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	Yht.	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	Yht.	
<i>Lapsen:</i>																							
sairaus, keskosuus	—	—	1	1	4	2	—	—	5	3	8	6	5	1	—	2	—	—	—	1	9	6	15
vajaamielisyys	—	—	1	1	4	8	—	—	5	9	14	—	—	4	2	19	7	—	—	—	23	9	32
muu sielullinen poikkeavuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
sokeus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
kuurous	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
sopimaton ansiotoimi	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	3	4	—	—	1	3	5	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	2
muu koulun järjestyksen rik-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
kominen	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
rangaistava teko	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
kerjääminen, karkaaminen	—	—	—	—	1	1	1)	2	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
irtolaistapainen elämä	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
lapsi tavattu päihtyneenä	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
<i>Vanhempien:</i>																							
kuolema	—	—	—	—	1	2	9	1	2	3	12	—	—	2	2	1	11	5	—	—	13	8	21
sairaus	8	6	18	13	31	15	—	1	57	35	92	57	47	60	70	22	17	—	—	139	134	273	
mielisairaus	1	—	1	1	4	7	2	1	8	9	17	1	—	2	—	4	2	—	—	7	2	9	
vajaamielisyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
ansiotyö	1	3	4	5	3	3	—	—	8	11	19	9	6	8	1	1	—	—	—	17	8	25	
hoidon laiminlyönti	2	5	22	24	23	16	—	—	47	45	92	1	2	1	3	1	1	—	—	1	3	7	10
kasvatuskvyn puute	1	—	4	2	8	4	1	—	14	6	20	—	—	1	2	3	3	2	—	6	5	11	
lapsen hylkääminen	3	2	—	—	—	—	—	—	3	2	5	1	3	—	1	—	2	—	—	1	6	7	
työhaluttomuus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
huolimattomuus	1	1	5	4	—	1	1	—	7	6	13	—	4	1	2	—	—	—	—	1	6	7	
juoppous	8	7	14	15	17	14	—	4	39	40	79	2	4	13	6	9	6	—	—	24	16	40	
irtolaisuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	1	3	4
vankilassa olo	—	—	—	—	4	2	1	—	5	2	7	1	—	1	3	—	1	—	—	2	4	6	
lapsen pahoinpityä	1	—	4	3	6	3	—	1	11	7	18	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—	3	
koulunkäynnistä huolehti-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
mattomuus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
työn puute	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
asuntovaikeudet	17	18	37	32	37	35	1	3	92	88	180	82	89	71	54	54	65	2	1	209	209	418	
avio- tai asumusero	3	5	10	8	12	11	1	2	26	26	52	3	4	7	3	1	—	—	—	11	7	18	
elatusvelvollisuuden laimin-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
lyönti	1	1	3	5	3	9	—	1	7	16	23	4	2	2	6	8	6	—	—	14	14	28	
riitaisuus	6	7	9	11	5	2	—	1	20	21	41	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	
kasvatustvaikeudet	—	—	—	—	1	3	—	—	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
päivähoidon järjestäminen	2	2	6	10	1	—	—	—	9	12	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
lapsen adoptointi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	6	—	—	—	—	—	—	5	6	11	
muu aihe	25	16	55	42	57	65	5	15	142	138	280	9	4	3	—	6	4	3	—	21	8	29	
Yhteensä	80	73	195	180	232	217	15	34	522	504	1 026	181	181	179	154	147	120	7	4	514	459	973	
<i>Vajaamielishuolto</i>																							
<i>Lapsen:</i>																							
vajaamielisyys	6	5	19	16	20	17	43	45	88	83	171	4	—	9	6	23	14	13	16	49	36	85	
muu sielull. poikkeavuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	
kuurous	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
raajarikkoisuus	—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
irtolaistapainen elämä	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
<i>Vanhempien:</i>																							
sairaus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
asuntovaikeudet	—	—	—	—	3	2	—	2	3	4	7	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	2	
muu aihe	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Yhteensä	6	5	19	16	23	21	44	51	92	93	185	4	—	10	7	23	14	14	18	51	39	90	

1) Tähän sisältyy 1, jonka ikää ei tiedetä.

21. Lastensuojelutoimi

Lautakunnalla oli palkattuja asiamiehiä Artjärvellä, Eräjärvellä, Espoossa, Hattulassa, Helsingin mlk:ssa, Honkajoella, Humpilassa, Hyvinkäällä, Itissä, Ikaalisissa, Jalsjärvellä, Janakkalassa, Jokioisissa, Karijoella, Kemiössä, Kiikalassa, Kirkkonummella, Kiuruvedellä, Koskella HI, Koskella TI, Kärkölässä, Lammilla, Lapinjärvellä, Lohjalla, Lopella, Marttilassa, Mäntsälässä, Nastolassa, Noormarkussa, Nummella, Nurmijärvellä, Orimattilassa, Perttelissä, Petäjävedellä, Pornaisissa, Pusulassa, Pyhäjärvellä OI, Reisjärvellä, Rengossa, Sipoossa, Somerolla, Suomusjärvellä, Tammelassa, Tottijärvellä, Tuusulassa, Valkealassa, Vihdissä ja Viljakkalassa.

Hoitomaksut perhehoitoon sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 40 (30) mk:sta 200 (180) mk:aan kuukaudessa. Laitosten hoitomaksut olivat 3—40 (4—25) mk hoitovuorokaudelta. Lisäksi oli otettava huomioon vieraiden kuntien velkomat kansakoulukustannukset sekä sairaanhoito- ja matkakustannukset kuin myös myönnetyt vaateym. avustukset.

Perheneuvonta. Syyskuussa 1965 aloitettu perheneuvontakokeilu, johon toistaiseksi osallistui vain yksi johtava huoltotarkastaja ja yksi huoltotarkastaja, jatkui entiseen tapaan. Työn kohteina olevista lapsiperheistä, lukumäärältään vuoden alkaessa 30, poistettiin 21. Uusia perheitä otettiin huollettaviksi 41, joten huollettavina oli vuoden lopussa 50 perhettä. Huollon tarpeen syinä olivat enimmäkseen perheriitaisuudet tai häiriöt perheenjäsenten välisissä suhteissa, toisen vanhemman vaikeudet hänen joutuessaan yksin vastaamaan perheestään sekä lapsen tai vanhemman psyykkiset häiriötilat. Yhteistyö huoltoviraston, asunnonjakotoimiston sekä sairaala- ja terveydenhoitoviranomaisten kanssa oli jatkuvasti kiinteätä.

Kasvattilapset. Kasvattilasten valvonta ilmenee seuraavasta:

	Poikia	Tyttöjä	Kaikkiaan
Jäljellä v:lta 1966 ...	357	390	747
V. 1967 valvontaan tulleita	40	53	93
<i>Yhteensä</i>	<i>397</i>	<i>443</i>	<i>840</i>
Poistettuja v. 1967 ..	156	171	327
<i>V:een 1968 jääneitä ..</i>	<i>241</i>	<i>272</i>	<i>513</i>
Näistä avioliiton ulkopuolella syntyneitä	155	166	321

Au-lasten ja vieraskuntalaisten lasten valvonta. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Valvonnasta huolehtivat huoltotarkastajat kukin omassa toimintapiirissään. Kertomusvuoden aikana toimiston valvonnassa oli 2 873 au-lastaa. Lisäksi valvottiin vieraiden kuntien huostassa olevia lapsia seuraavasti:

	Poikia	Tyttöjä	Kaikkiaan
Aviolapsia	3	9	12
Aviottomia	7	15	22
<i>Yhteensä</i>	<i>10</i>	<i>24</i>	<i>34</i>
			Lapsia
Valvontaan v:lta 1966 jääneitä ...			23
» v. 1967 tulleita			17
<i>Yhteensä</i>			<i>40</i>
Poistettuja v. 1967			6
Valvontaan v:lle 1968 jääviä			34

Jälkivalvonta ja nuoret kotiapulaiset. Perheisiin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivaneet jälkivalvontaa. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 v täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottavaksi, samoin eräät poikkeavat tai omaisten tukea vailla olevat,

laitoksista poistetut alaikäiset. Nuorista kotiapulaisista annetun lain nojalla toimiston oli valvottava nuoria kotiapulaisia. Jälkivalvonta ja nuorten kotiapulaisten valvonta selviävät seuraavasta asetelmasta:

Jälkivalvonta

	Poikia	Tyttöjä	Kaikkiaan
Jäljellä v:lta 1966 ...	22	27	49
V. 1967 valvontaan tulleita	16	18	34
Yhteensä	38	45	83
Poistettuja v. 1967 ..	10	15	25
V:een 1968 jääneitä	28	30	58

Nuoret kotiapulaiset

Jäljellä v:lta 1966	11
V. 1967 valvontaan tulleita	7
Yhteensä	18
Poistettuja v. 1967	7
V:een 1968 jääneitä	11

Lasten kesävirkestystoiminta. Vähävaraisten perheiden lasten kesävirkestystä varten myönnetystä 207 000 mk:n määrärahasta käytettiin 8 192 (8 524) matkalippujen hankkimiseen 316 (487) 15 v nuoremmille lapsille ja heidän saattajilleen.

Sellaisia lapsia varten, joiden vanhemmat eivät itse pystyneet järjestämään heille kesänviettopaikkaa maaseudun sukulaisperheistä tai maksullisista lomakodeista, järjestettiin kesävirkestystoiminnan puitteissa n. 3 kk:n oleskelu joko maalaistaloissa tai kesäsiirtoloissa taikka leireillä. Tästä edusta pääsi osalliseksi nyt 954 (939) lasta, joista 793 (773) sijoitettiin maaseudulle perheisiin, pääasiassa maalaistaloihin sekä 161 (166) kesäsiirtoloihin ja leireille. Lasten ikäryhmyksestä mai-

nittakoon, että kesälasten joukossa oli 4 3-vuotiasta, 4—5-vuotiaita oli 198, 6—7-vuotiaiden ryhmään kuului 226, 8—13-vuotiaita 475 ja 14 v täyttäneitä oli 50.

Sijoituspaikkoina käytetyistä kodeista oli sitä ennen hankittu joko paikallisen asiamiehen tai sosiaalilautakunnan lausunto lastenhuoltotoimiston huolehtiessa hoitomaksujen suorituksesta ja kotien valvonnasta. Kustannukset perhesijoitusten kohdalla kohosivat 159 580 (142 697) mk:aan ja siirtola- ja leirisijoitusten osalta 38 798 (34 770) mk:aan eli yhteensä 198 378 (177 467) mk:aan. Mainittujen 954 lapsen joukkoon sisältyi 76 laitostasta tai perhehoidossa olevaa. Lisäksi jouduttiin vanhempien sairauden, asunnottomuuden ym. seikkojen takia 35 lasta ottamaan kesän ajaksi lautakunnan hoitoon ja sijoittamaan kesäkoteihin ja siirtoloihin. Sijoitetuista lapsista suoritettiin 554 (560) lapsen hoitomaksut kokonaan ja 220 (195) lapsen kohdalla osittain kesävirkestysmäärärahasta vanhempien maksaessa itse hoitokulut 66 (69) lapsesta. Ilmainen kesävirkestyspaikka saatiin 2 (4) lapselle ja huoltovirasto maksoi 1 (9) lapsen hoitokulut. Ennen lasten kesäkoteihin lähtöä suoritettiin entiseen tapaan tarpeelliset terveystarkastukset.

Maaseudun kesäkoteihin ja siirtoloihin sekä leireille lähetetyistä lapsista oli tyttöjä 460 (445) ja poikia 494 (494). Uusien kesälasten joukossa oli 113 (113) avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta, avioero- ja asumuserolapsia oli 420 (376) ja muutoin erillään asuvien vanhempien lapsia 39 (38). Puoliorpoja oli 87 (86) ja suurperheiden lapsia 248 (204). Huoltoapua saavien perheiden lapsia oli kesälasten joukossa 313 (318). Näihin lukuihin eivät sisälly jo ennestään huostassa olleet lapset.

Lastenhuoltotoimisto valvoi myös n. 40 yksityisen järjestön kesävirkestystoimintaa. Tämän toiminnan tukemiseksi kaupunki oli varannut 136 000 mk:n suuruisen määrä-

21. Lastensuojelutoimi

rahan, josta jaettiin 135 956 mk kesävirkestä harjoitettaville järjestöille.

Jälkihoolto sijoituspaikan mukaan sekä

suojelu- ja jälkivalvonta ilmenevät seuraavasta:

Sijoituspaikka	Huollettavat 1.1.			Vuoden aikana tulleet			Vuoden aikana poistuneet			Huollettavat 31.12.			Hoitopäivät		
	P	T	Yht.	P	T	Yht.	P	T	Yht.	P	T	Yht.	P	T	Yht.
Kaupungin laitokset	50	19	69	23	9	32	25	9	34	48	19	67	15 957	4 875	20 832
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	3	13	16	3	12	15	1	9	10	5	16	21	2 183	4 957	7 140
Valtion laitokset	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2	651	74	725
Perhehoito	37	32	69	32	24	56	20	23	43	49	33	82	12 913	8 540	21 453
Yhteensä	92	64	156	58	45	103	46	41	87	104	68	172	31 704	18 446	50 150

Suojelu- tai jälkivalvonnassa olevat iän mukaan

	Suojeluvalvonta				Jälki- valvonta
	0—6 v	7—15 v	16 v —	Yhteensä	16 v —
Poikia	39	108	11	158	38
Tyttöjä	33	65	7	105	43
Yhteensä	72	173	18	263	81

Vajaamielishuolto. Vajaamielisistä tehdyt ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakautui-

vat ilmoituksen pääasiallisen syyn mukaan seuraavasti:

Ilmoituksen syy	0—6 v		7—15 v		16 v —		Yhteensä
	P	T	P	T	P	T	
Perustutkimus vajaamielisyyden selvittämiseksi ja huollontarpeen määrittämiseksi	25	27	14	12	21	8	107
Muu tutkimus tai hoito	26	20	26	16	43	39	170
Sijoituspyyntö	4	2	4	4	11	5	30
Hoito ja kasvatusvaikeudet	2	9	4	3	11	9	38
Olosuhteiden tarkistaminen (esim. erityislapsilisää, kotiuttamista yms. varten)	21	13	55	29	9	9	136
Hoitopaikan vaihtuminen	—	1	2	2	5	18	28
Muu syy	4	1	5	3	16	11	40
Yhteensä	82	73	110	69	116	99	549

Toimenpiteet

Vajaamielisiä

Vajaamielisiä

Vajaamielisluetteloon merkittiin	85	(kaupungin omissa 263, Aula-työkodissa 54)	
Vajaamielisluettelosta poistettiin	43		
(luettelossa vuoden päättyessä 1 282)		Sijoitettiin vajaamielislaitoksiin	50
Vajaamielisvalvontaan asetettiin	7	(näistä suoraan kodista 33, lastenhuoltolaitoksista 11, muista laitoksista 6)	
Valvonta lakkautettiin	6	Poistettiin vajaamielislaitoksista	28
(valvonnassa vuoden päättyessä 35)		Sijoitettiin lastenhuoltolaitoksiin	38
Päivähuoltoloissa sai hoitoa	317		

Vajaa-
mielisiä

Lakkautettiin huostassapito 31
(näistä 8 jäi lastensuojelulautakunnan
huoltoon)

Sijoitettiin kesäsiirtoloihin 123

Annettiin erilaisia avustuksia 45
(invalidivälineitä, lääkintävoimisteluku-
stannuksia, poliklinikkamaksuja,

hammashoidon ja lääkkeiden kus-
tannuksia yms.)

Vajaamielisten lukumäärä, ikä- ja suku-
puoliryhmitys, äyllisen tason mukainen ja-
kautuminen sekä syntyperä (aviollinen —
avioton) käyvät ilmi seuraavasta taulukosta.

*Vajaamieliset 31.12. iän, sukupuolen, älykkyytason ja syntyperän (aviollinen tai
avioton) mukaan.*

	0—6 v		7—15 v		16 v—		Tylsäm. ÄO 0-19		Vähäm. ÄO 20-54		Heikkom. ÄO 55-70		Aviollia-		Aviot-		Yh- teensä
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	
<i>I Kotihoidossa olevia</i>	49	29	79	52	164	184	62	43	94	111	136	111	287	252	5	13	557
näistä vajaamielisvalvonnassa	—	—	2	1	20	12	1	2	5	3	16	8	18	7	4	6	35
päivähuoltoloissa	14	7	62	41	73	64	23	10	62	53	64	49	144	108	5	4	261
kaupungin omilla	14	7	60	41	51	36	22	10	47	35	56	39	120	80	5	4	209
yksityisissä (Aula-työkoti) ..	—	—	2	—	22	28	1	—	15	18	8	10	24	28	—	—	52
<i>II Vajaamielislaitoksissa:</i>	1	3	44	23	145	102	93	58	74	57	23	13	168	107	22	21	318
Kaupungin laitoksessa	—	—	7	3	18	4	8	5	16	2	1	—	23	7	2	—	32
Valtion laitoksissa	—	—	2	—	11	10	—	2	7	2	6	6	10	6	3	4	23
Kuntainliiton (ruots.) laitok- sessa	—	1	5	3	8	4	5	2	4	6	4	—	12	8	1	—	21
Säätiöiden ja yhdistysten lai- toksissa	1	2	30	17	108	84	80	49	47	47	12	7	123	86	16	17	242
<i>III Lastenhuoltolaitoksissa:</i>	25	7	54	38	39	21	66	44	26	10	26	12	86	51	32	15	184
Kaupungin omistamissa	25	6	46	20	22	18	57	30	22	6	14	8	70	35	23	9	137
Yksityisissä lastenhuoltolai- toksissa	—	1	8	18	17	3	9	14	4	4	12	4	16	16	9	6	47
<i>IV Sairaaloissa ja hoitokodeissa</i> ...	—	—	2	—	97	108	13	8	44	59	42	41	82	93	17	15	207
<i>V Yksityishoti (=perhe) hoidossa</i>	—	1	1	3	6	5	—	2	2	5	5	2	5	7	2	2	16
Vajaamielisiä yhteensä (I—V) ...	75	40	180	116	451	420	234	155	240	242	232	179	628	510	78	66	1 282

Vajaamielisneuvola. Lastensuojeluviraston vajaamielisneuvolassa oli 67 vastaanotto-kertaa. Yhteensä tutkittiin tai hoidettiin 269 tapausta eli keskim. 4 tapausta vastaanottoa kohti. Vastaanottoa pyydettyä ilmoitetun pääasiallisen syyn perusteella tapaukset ja-kautuivat seuraavasti:

Perustutkimus vajaamielisyyden ja sen
asteen selvittämiseksi 65

Lääkehoidon määrääminen ja sen kon-
trollointi 76

Tutkimus ja lausunto erilaisia sosiaali-
turva-anomuksia varten 21

Laitossijoituksen alkaessa suoritettu tar-
kastus 28

Neuvottelu ja ohjaus kasvatus- ja hoito-
vaikeuksien vuoksi 37

Lähetä sairaala- tai poliklinikkatutki-
muksiin tai hoitoon 8

Tutkimus ja lausunto sterilisaatioesi-
tystä varten 4

Tutkimus erilaisten lausuntojen anta-
mista varten (kansakoulu-, sotilas,

21. Lastensuojelutoimi

oikeus- ym. viranomaisille)	14	Neuvolaan tuloon oli 40 tapauksessa kaksi tai useampia syitä.
Muut toimenpiteet	16	
	Yhteensä 269	

Uusien huollettavien sosiaaliset olot ilmenevät seuraavasta:

A. Hoitotilanne ilmoituksen saapuessa lastensuojeluviranomaiselle

Hoitotilanne	Lastenhuolto							Vajaamielishuolto							Kaikkiaan							
	Vanhemmat asuneet Helsingissä																					
	Eivät asuneet Helsingissä	—1 v	1—2 v	3—9 v	10 v —	Ei tietoa	Yhteensä	Eivät asuneet Helsingissä	—1 v	1—2 v	3—9 v	10 v —	Ei tietoa	Yhteensä								
Molempien vanhempien luona	6	28	31	108	95	90	358	—	1	2	9	42	6	60	418							
Äidin ja isäpuolen »	—	1	4	9	7	11	32	—	—	—	—	2	—	2	34							
Isän ja äitipuolen »	—	1	—	1	2	2	6	—	—	—	1	—	—	1	7							
Äidin »	7	17	31	57	83	73	268	—	2	—	2	6	3	13	281							
Isän »	—	1	—	2	5	3	11	—	—	—	—	1	—	1	12							
Äidin ja elatusvelv. »	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	1	1	3							
Sukulaisten »	1	14	8	15	16	20	74	—	—	—	—	2	—	2	76							
Kasvatusvanhempien »	3	5	1	6	11	8	34	—	—	—	—	—	—	—	34							
Ottovanhempien »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—							
Muiden »	1	—	4	7	11	6	29	—	—	—	—	2	—	2	31							
Laitos- ja sairaalahoidossa	2	28	24	33	37	34	158	1	—	—	1	4	2	8	166							
Tuntematon	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1							
	Yhteensä							20	95	103	240	268	247	973	1	3	2	13	60	11	90	1 063

B. Vanhempien somaattinen ja psyykinen terveys

Isän somaattinen ja psyykinen terveys	Lastenhuolto											Vajaamielishuolto											Kaikkiaan												
	Äidin somaattinen ja psyykinen terveys																																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	Yht.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	Yht.													
1 Puuttuu huoltaja	15	158	37	1	2	—	10	17	—	26	266	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	3	13	279											
2 Terve	8	199	115	7	—	—	3	24	3	9	368	2	43	2	4	—	—	—	—	—	—	—	51	419											
3 Tilapäisesti sairas	1	9	1	—	—	—	—	1	—	3	15	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	18											
4 Kroonisesti sairas tai invalidi	—	17	9	2	—	—	—	—	—	6	34	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	40											
5 Työkyvytön	2	5	—	—	—	—	—	—	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8											
6 Rekist. vajaamielinen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
7 Muuten psyykkisesti poikkeava	—	4	—	—	—	—	4	3	1	—	12	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13											
8 Ollut psykiatrisessa hoidossa	—	6	3	—	—	—	—	4	—	—	13	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	15											
9 On mielisairas	—	3	3	—	—	—	—	—	1	1	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9											
0 Ei tietoa	6	66	72	8	1	—	7	15	1	73	249	—	8	1	—	—	—	—	—	—	—	4	13	262											
	Yhteensä											32	467	240	18	3	—	24	64	7	118	973	6	66	6	5	—	—	—	—	—	—	7	90	1 063

C. Vanhempien sosiaalisen sopeutumisen häiriötä

Isän sosiaalisen sopeutumisen häiriötä	Lastenhuolto									Vajaamielishuolto									Kaikkiaan
	Äidin sosiaalisen sopeutumisen häiriötä																		
	1	2	3	4	5	6	7	0	Yht.	1	2	3	4	5	6	7	0	Yht.	
1 Ilman huoltajaa	15	152	7	16	7	—	5	64	266	4	7	—	—	—	—	—	2	13	279
2 Ei tiedossa häiriötä	8	253	2	2	1	1	1	8	276	2	56	—	—	—	—	—	—	58	334
3 Päihdyttävien aineiden väärinkäyttö	7	95	4	2	—	—	—	32	140	—	5	—	—	—	—	—	2	7	147
4 Irtolaistapaista elämää	—	6	—	1	—	—	1	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
5 Merkittävää rikollisuutta	—	9	1	—	1	—	—	17	28	—	2	—	—	—	—	—	—	2	30
6 Väkivaltaisuutta perhepiirissä	—	9	—	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
7 Kaksi tai useampia kohdissa 3—6 tark. häiriötä	—	15	3	—	—	—	—	3	21	—	1	—	—	—	—	—	—	1	22
0 Ei tietoa	2	79	5	8	—	1	2	126	223	—	3	—	—	—	—	—	6	9	232
Yhteensä	32	618	22	29	9	2	9	252	973	6	74	—	—	—	—	—	10	90	1 063

3. Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria koskevia ilmoituksia saapui toimiston kertomusvuoden aikana kaikkiaan 4 160 (4 355), mihin lukuun sisältyvät myös sellai-

set selvitys- ja tutkimustapaukset, jotka eivät aiheuttaneet varsinaisia lastensuojelutoimenpiteitä. Ilmoittajan ja ilmoituksen aiheen mukaan tapaukset jakautuivat seuraavasti:

Vuoden aikana saapuneet ilmoitukset

A. Ilmoittajan mukaan

Ilmoittaja	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Vanhemmat	156	197	353
Muu omainen	19	15	34
Huollettava itse	17	26	43
Muu yksityinen henkilö	50	38	88
Lastensuojeluviranomainen	69	79	148
Muu huoltoviranomainen	23	14	37
Terveystieteiden viranomainen	3	4	7
Kouluviranomainen	104	71	175
Poliisiviranomainen	2 527	624	3 151
Oikeusviranomainen	99	23	122
Muu	1	1	2
Yhteensä	3 068	1 092	4 160

21. Lastensuojelutoimi

B. Ilmoituksen aiheen mukaan

Ilmoituksen aihe	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Varkaus, näpistäminen, törkeä varkaus, murto	820	156	976
Moottoriajoneuvon anastaminen tai toisen omistaman moottoriajoneuvon luvaton käyttöönotto	280	13	293
Muu omaisuusrikos	118	15	133
Väkivaltarikos	182	7	189
Väkijuomalakirikos	110	14	124
Moottoriajoneuvoliikenneri- kos	144	—	144
Muu liikenneri- kos	19	4	23
Juopumus	600	125	725
Muu kuin em. rikos tai rikoksen laatu epäselvä	178	27	205
Ei rikosta tai juopumusta	617	731	1 348
Yhteensä	3 068	1 092	4 160

1 348 ilmoituksesta, jotka koskivat muuta kuin rikosasiaa, 774 koski päihtymistä, kerjäämistä tai irtolaistapaista elämää, ja tä-

mänlaatuiset selkkaukset jakaantuvat olo-
suhteiden ja tapahtumapaikan mukaan seuraavasti:

Tapahtumapaikka	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Rautatie- tai linja-autoaseman seutu Helsingissä	78	93	171
Laiva tai satama	—	23	23
Kiitolinja- ym. liikenne	11	28	39
Muualla ulkosalla	71	111	182
Ravintola, kahvila tai huvittelupaikka	10	8	18
Yksityisasunto	11	45	56
Muu tai selvittämätön tilanne	125	160	285
Yhteensä	306	468	774

Kertomusvuoden kuluessa antoi syyttäjä tai oikeusviranomainen seuraavat päätökset suojelukasvatustoimiston tutkittavana tai huollettavana olevien 15—17-vuotiaana ri-

koksen tehneiden nuorten rikosasioissa (mikäli rangaistus oli sekä sakko- että vapausrangaistus, merkitty vain vapausrangaistuksen ryhmään):

Päätös	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Syyttäjä luopunut syyteestä, koska syytetty oli ymmärrystä vailla	1	—	1
Oikeus katsonut ymmärrystä vailla olevaksi	—	—	—
Syyttäjä ei käsitellyt muusta syystä	40	10	50
» jättänyt syyttämättä (LNR 2 §) ¹⁾	125	14	139
Oikeus jättänyt tuomitsematta (LNR 3 §) ¹⁾	245	66	311
Ehdollinen sakko	13	—	13
» vapausrangaistus	226	33	259
Ehdoton sakko	313	22	335
Vapausrangaistus alle 6 kk	13	1	14
» 6 kk tai enemmän	48	1	49
Syyte hylätty	18	1	19
Yhteensä	1 042	148	1 190

¹⁾ Laki nuorista rikosentekijöistä 31.5.1940.

Suojelukasvatusjaoston ja -toimiston suorittamat uudet *huoltotoimenpiteet* ilmenevät seuraavasta. Sama alaikäinen on voinut vuoden kuluessa saada useammanlaista kotikasvatusta tukevaa avohuoltoa ja sijaishuoltoa.

Samasta henkilöstä on kuitenkin merkitty seuraavaan korkeintaan kaksi avohuoltotoimenpidettä ja korkeintaan yksi sijaishuoltotoimenpide.

Uudet huoltotoimenpiteet lapsen iän mukaan

Huoltotoimenpide	Lapsen ikä, vuotta												Kaikkiaan				
	-6		7-8		9-12		13-14		15		16-17		18--		Poi- kia	Tyt- töjä	Yh- teensä
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T			
<i>Avohuolto</i>																	
Vajaamielisvalvonta	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2
Ansiotyötä kosk. toimenpide ..	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
Sosiaalinen oikeusapu.....	—	—	1	—	6	1	24	2	54	7	212	48	57	18	354	76	430
Sos.lääk.tston tai vajaamielis- neuvolan tutkimus	—	—	1	—	3	1	8	6	6	5	11	10	6	4	35	26	61
Tutkimus, neuvonta, ohjaus ...	4	1	8	1	155	19	304	61	238	110	780	318	427	150	1 916	660	2 576
Varoitus	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	2	—	—	1	5	1	6
Toimittaminen kotikuntaan ...	—	—	—	—	13	1	23	5	17	20	38	74	20	17	111	117	228
» sairaalahoitoon	—	—	—	—	3	—	3	2	1	1	2	5	—	—	9	8	17
Suojeluvalvontaan määräämi- nen	—	—	—	—	7	2	17	5	19	14	21	23	6	7	70	51	121
Muu valvojan määrääminen ...	—	—	—	—	4	—	7	—	8	2	36	18	30	15	85	35	120
Taloudellinen avustaminen ...	—	—	—	—	8	2	17	7	21	9	61	57	26	38	133	113	246
Kesäsijoitus	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Annettu erityinen lausunto vi- raston ulkopuolelle	—	—	—	—	—	—	2	—	6	1	43	6	23	6	74	13	87
Yhteensä	4	1	10	1	203	26	406	88	371	170	1 207	559	595	256	2 796	1 101	3 897
<i>Sijaishuolto</i>																	
9 § 1 (hylätty lapsi)	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
9 § 2 c (toistaiseksi vanh. suost.)	—	—	—	—	11	1	17	4	12	10	9	14	1	6	50	35	85
11 § (luovutus sopimuksen no- jalla)	—	—	—	—	5	1	14	6	7	6	12	7	1	5	39	25	64
12 §, 17 § (vastoin vanhempien tahtoa)	—	—	—	—	2	—	2	—	1	1	7	2	—	—	12	3	15
19 § (väliaikainen sijoitus)	—	—	—	—	5	1	11	9	19	5	23	26	5	7	63	48	111
Yhteensä	—	—	—	—	23	5	45	19	39	22	51	49	7	18	165	113	278
Siiitä sekä avo- että sijaishuoltoa saaneet	—	—	—	—	17	2	33	17	33	21	48	45	7	14	138	99	237
Ratkaisematta 31.12.	—	—	—	—	8	—	7	8	4	3	8	5	—	—	27	16	43

Toimiston tutkittavaksi ottamien tai huoltamien lasten tai nuorten luku oli 2 576 (2 485), mihin eivät kuitenkaan sisältyneet rangaistusmääräysasiat eivätkä koulukuraat-

torin hoitamat tapaukset. Tutkittujen jakaantuminen ikäryhmiin ilmenee seuraavasta:

21. Lastensuojelutoimi

Syntymävuosi	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
—1961	4	1	5
1960—1959	8	1	9
1958—1955	155	19	174
1954—1952	542	171	713
1951—1950	780	318	1 098
1949—	427	150	577
Yhteensä	1 916	660	2 576

Alaikäiset tarvitsivat huoltoa osittain lastensuojelulain 8 §:n 1. mom:n a, b ja c-kohdissa mainittujen kehityshäiriöiden sekä perheolosuhteissa esiintyvien vaikeuksien johdosta, osittain lastensuojelulain 8 §:n 1 mom:n e-kohdassa ja 2 mom:ssa mainittujen sopeutumishäiriöiden takia. Huollontarpeen mukaan vuoden kuluessa rekisteröidyt huolletut 2 784 alaikäistä ryhmittivät seuraavasti:

Uusien toimenpiteiden aiheet lapsen iän mukaan

Toimenpiteen aihe	Syntymävuosi												Kaikkiaan		
	1961		1960—1959		1958—1955		1954—1952		1951—1950		1949—		P	T	Yht.
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T			
Sairaus, kehityshäiriö tai turvattomuus-tekijät	—	—	—	—	1	—	19	25	28	27	12	24	60	76	136
Sopimaton ansiotoimi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
Koulunkäynnin laiminlyönti tai muu koulun järjestyksen rikkominen	—	—	—	1	25	5	63	45	27	14	2	2	117	67	184
Rangaistava teko	2	—	8	—	134	14	433	37	480	81	232	43	1 289	175	1 464
Kerjääminen, karkailu tai irtolaistapainen elämä	1	—	—	—	16	3	57	64	63	150	26	58	163	275	438
Tavattu päihtyneenä	1	—	—	—	—	1	29	27	200	64	139	19	369	111	480
Muu aihe	—	1	—	—	5	—	5	8	19	21	9	13	38	43	81
Yhteensä	4	1	8	1	181	23	606	206	817	358	420	159	2 036	748	2 784

Rangaistusmääräykset. Toimisto käsitteli 4 856 (4 530) poliisiviranomaisen esitystä rangaistusmääräysmenettelyn käyttämiseksi nuoria rikoksentekejiä koskeissa asioissa. Näistä 668 koski alle 18-vuotiaita ja 4 188 yli 18-vuotiaita. Moottoriajoneuvoliikenne rikoksia oli 3 716, muita liikenne rikoksia 31, juopumusrikoksia 719 ja muita rikoksia 390.

Koulukuraattorin työtä, joka oli aloitettu v. 1966 kokeiluluonteisena Aleksis Kiven

kansakoulussa, jatkettiin kertomusvuonna. Koulukuraattori otti hoitoonsa 180 (128) oppilasta. Toimintaa selostetaan lähemmin suomenkielisten kansakoulujen vuosikertomuksessa.

4. Lastenhuoltotoimistoa ja suojelukasvatustoimistoa koskevia yhteisiä tietoja

Sijaishuollosta poistuneet sijoituspaikan ja iän mukaan ilmenevät seuraavasta:

Sijoituspaikka	Poikia					Tyttöjä					Kaikkiaan				
	Huollettavan ikä, vuotta														
	0-1	2-6	7-15	16-	Yht.	0-1	2-6	7-15	16-	Yht.	0-1	2-6	7-15	16-	Yht.
<i>Lastenhuolto</i>															
Kaupungin laitokset	100	139	83	27	349	86	126	59	12	283	186	265	142	39	632
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	25	36	12	4	77	26	14	22	13	75	51	50	34	17	152
Valtion laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1
Perhehoito	1	18	27	31	77	—	32	17	36	85	1	50	44	67	162
Yhteensä	126	193	122	62	¹⁾ 503	112	172	98	62	²⁾ 444	238	365	220	124	³⁾ 947
<i>Vajaamielishuolto</i>															
Kaupungin laitokset	1	4	1	3	9	—	4	—	4	8	1	8	1	7	17
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	—	6	18	4	28	—	2	9	12	23	—	8	27	16	51
Valtion laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1
Perhehoito	—	—	2	4	6	—	1	—	—	1	—	1	2	4	7
Yhteensä	1	10	21	11	⁴⁾ 43	—	7	9	17	⁴⁾ 33	1	17	30	28	⁵⁾ 76
<i>Suojelukasvatus</i>															
Kaupungin laitokset	—	—	44	35	79	—	—	18	32	50	—	—	62	67	129
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	—	—	—	—	—	—	—	1	19	20	—	—	1	19	20
Valtion laitokset	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5
Perhehoito	—	—	8	2	10	—	—	1	—	1	—	—	9	2	11
Huostassa ilman sijoitusta	—	—	1	49	50	—	—	—	24	24	—	—	1	73	74
Yhteensä	—	—	53	91	144	—	—	20	75	95	—	—	73	166	239

¹⁾ Näistä 46 jälkihuollosta poistunutta. — ²⁾ Samoin 41. — ³⁾ Samoin 87. — ⁴⁾ Samoin 1. — ⁵⁾ Samoin 2.

21. Lastensuojelutoimi

Sijaishuoltoon tulleet uudet tapaukset sijoituspaikan ja iän mukaan ilmenevät seuraavasta:

	Poikia					Tyttöjä					Kaikkiaan				
	Huollettavan ikä, vuotta														
	0-1	2-6	7-15	16--	Yht.	0-1	2-6	7-15	16--	Yht.	0-1	2-6	7-15	16--	Yht.
<i>Lastenhuolto</i>															
Kaupungin laitokset	139	159	104	5	407	132	127	77	2	338	271	286	181	7	745
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	37	11	13	—	61	44	9	11	2	66	81	20	24	2	127
Valtion laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perhehoito	5	9	30	1)2	46	5	18	32	—	35	10	27	62	1)2	101
Yhteensä	181	179	147	7	514	181	154	120	4	439	362	333	267	11	973
<i>Vajaamielishuolto</i>															
Kaupungin laitokset	4	4	3	3	14	—	4	4	6	14	4	8	7	9	28
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	—	6	18	7	31	—	2	9	12	23	—	8	27	19	54
Valtion laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perhehoito	—	—	2	4	6	—	1	1	—	2	—	1	3	4	8
Yhteensä	4	10	23	14	51	—	7	14	18	39	4	17	37	32	90
<i>Suojeluhasvatus</i>															
Kaupungin laitokset	—	—	93	52	145	—	—	40	45	85	—	—	133	97	230
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	—	—	1	—	1	—	—	3	20	23	—	—	4	20	24
Valtion laitokset	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Perhehoito	—	—	10	3	13	—	—	1	—	1	—	—	11	3	14
Huostassa ilman sijoitusta	—	—	1	3	4	—	—	2	2	4	—	—	3	5	8
Yhteensä	—	—	107	58	165	—	—	46	67	113	—	—	153	125	278

1) Tulleet huoltoon ja poistuneet vuoden aikana.

Sijoitetut lapset ja nuoret sekä hoitopäivät sijoituspaikan mukaan

Sijoituspaikka	Pojat			Tytöt			Kaikkiaan			Hoitopäivät		
	0-6 v	7 v--	Yht.	0-6 v	7 v--	Yht.	0-6 v	7 v--	Yht.	Poikien	Tyttöjen	Yht.
<i>Lastenhuolto</i> ¹⁾												
Kaupungin laitokset	385	336	721	327	199	526	712	535	1 247	95 134	52 639	147 773
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	209	146	355	155	137	292	364	283	647	114 707	79 808	194 515
Valtion laitokset	3	4	7	2	6	8	5	10	15	1 267	819	2 086
Perhehoito	200	560	760	230	627	857	430	1 187	1 617	280 006	313 939	593 945
Yhteensä	797	1 046	1 843	714	969	1 683	1 511	2 015	3 526	491 114	447 205	938 319
Huollettavat 1.1.	437	892	1 329	379	845	1 224	816	1 737	2 553			
Uudet	360	154	514	335	124	459	695	278	973			
Poistuneet	319	184	503	284	160	444	603	344	947			
Huollettavat 31.12.	478	862	1 340	430	809	1 239	908	1 671	2 579			
<i>Vajaamielishuolto</i> ¹⁾												
Kaupungin laitokset	28	108	136	15	60	75	43	168	211	41 557	21 652	63 209
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	9	182	191	6	142	148	15	324	339	62 328	46 987	109 315
Valtion laitokset	—	13	13	—	8	8	—	21	21	4 763	3 023	7 786
Perhehoito	—	11	11	1	5	6	1	16	17	2 013	2 600	4 613
Yhteensä	37	314	351	22	215	237	59	529	588	110 661	74 262	184 923
Huollettavat 1.1.	23	277	300	15	183	198	38	460	498			
Uudet	14	37	51	7	32	39	21	69	90			
Poistuneet	11	32	43	7	26	33	18	58	76			
Huollettavat 31.12.	26	282	308	15	189	204	41	471	512			
<i>Suojelukasvatus</i>												
Kaupungin laitokset	—	215	215	—	112	112	—	327	327	25 423	7 524	32 947
Yksityiset tai toisten kuntain laitokset	—	20	20	—	50	50	—	70	70	6 488	7 751	14 239
Valtion laitokset	—	77	77	—	11	11	—	88	88	25 892	5 127	31 019
Perhehoito	—	36	36	—	3	3	—	39	39	10 760	1 413	12 173
Huostassa sijoittamatta	—	119	119	—	44	44	—	163	163	—	—	—
Yhteensä	—	467	467	—	220	220	—	687	687	68 563	21 815	90 378
Huollettavat 1.1.	—	302	302	—	107	107	—	409	409			
Uudet	—	165	165	—	113	113	—	278	278			
Poistuneet	—	144	144	—	95	95	—	239	239			
Huollettavat 31.12.	—	323	323	—	125	125	—	448	448			

¹⁾ Jälkihuolto mukaan luettuna.

5. Elatusaputoimisto

Elatusaputoimistossa pidettyyn avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloon merkittiin uusia tapauksia vuoden aikana 746 ja poistettiin 674. Kun v:lta 1966 siirtyi 4 376 tapauksia, oli kertomusvuoden lopussa luettelossa 4 448 lasta.

Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaa-jaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määrästä ei päästy yksimielisyyteen, otettiin lapsen äidin pyynnöstä tai viran puolesta elatusvelvollista vastaan haaste. Elatusvelvollisuus selvitettiin asianosaisten keskinäisellä sopimuksella 234 (200) tapauksessa ja tuomioistuimen päätöksellä 94 (105) tapauksessa.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain perusteella haettiin kantajana esiintyvän äidin puolesta 81 (78) tapauksessa

maksutonta oikeudenkäyntiä. Hakemuksista hyväksyttiin 81 (77) (ed. v. hylättiin 1). Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 301 (329) kertaa. Lisäksi lastenvalvoja esiintyi lastensuojelulautakunnan edustajana 2 (11) kertaa.

Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojen puolesta 7 (11) kertaa. Muille sosiaaliviranomaisille annettiin virka-apua lastenvalvojan toimialaan kuuluvissa tehtävissä 155 (176) tapauksessa.

Elatusaputoimiston tehtäviin kuului myös elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa tarkoitetut asiat. Tämän lain perusteella elatusapujaosto teki Uudenmaan lääninhallitukselle uusia työlaitosesityksiä avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osalta 50 (100) ja avioliitossa syntyneiden lasten osalta 158 (104) tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 162 (98) tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä 10 (3). Huoltoapulain 42 §:n perusteella käsiteltiin elatusapujaostossa työlaitoksessa olevien elatusvelvollisten 71 (100) työloma-anomusta ja 124 (146) tapauksessa määrättiin työlomalla ollut palautettavaksi työlaitokseen.

Tilastoa elatusavun ennakosta v. 1967

	Hakemuksia jätetty kpl	Ennakkoa suoritettu					Hylätty		Lakkautettu			Keskeytetty		
		nostajien luku		lasten luku		mk	nosta- jia	lapsia	nosta- jia	lapsia		nosta- jia	lapsia	
		au ¹⁾	pl ²⁾	au	pl					au	pl		au	pl
Tammikuu	58	596	1 667	615	2 516	122 196	8	13	29	3	37	5	3	2
Helmikuu	47	614	1 687	641	2 568	126 498	2	2	21	2	28	2	1	1
Maaliskuu	57	602	1 708	630	2 611	126 296	5	9	24	3	26	14	5	10
Huhtikuu	66	620	1 669	630	2 556	126 805	3	4	18	5	15	7	5	2
Toukokuu	51	585	1 584	605	2 455	124 344	2	2	22	3	27	7	—	8
Kesäkuu	61	619	1 709	653	2 614	128 948	2	2	37	3	49	16	4	17
Heinäkuu	43	620	1 824	643	2 775	133 525	1	1	26	3	28	16	3	15
Elokuu	53	653	1 763	677	2 680	132 549	2	2	32	6	34	6	1	5
Syyskuu	67	662	1 795	682	2 730	134 263	1	1	36	5	40	14	4	10
Lokakuu	57	638	1 782	652	2 723	132 797	1	1	44	12	48	10	8	3
Marraskuu	52	632	1 766	652	2 681	130 755	—	—	41	8	41	16	1	19
Joulukuu	48	655	1 789	679	2 745	133 780	—	—	26	9	27	7	1	7
	660					1 552 756	27	37	356	62	400	120	36	99

¹⁾ au = avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. — ²⁾ pl = perhelapsia.

21. Lastensuojelutoimi

Lastenvalvojan kassan rahavarat ja tilitapahtumat v. 1967

Tulot

	Au-lapset mk	Aviolapset mk	Yhteensä mk
Siirto v:sta 1966:			
Lastenvalvojan talletus-, säästö-, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	108 715
Valvottujen säästötilien saldo	213 702	641	214 343
Lapsille perityt elatusmaksut	1 119 349	634 373	1 753 723
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	265 155	11 422	276 577
Peritty elatusapuennakkoa	77 078	195 362	272 440
Kuntien tilittämät ennakkokorvaukset	1 191	2 169	3 360
Rahatoimiston Kallion osastolta elatusapuennakkojen maksamiseen	—	—	1 282 725
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	5 260	515	5 775
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset v:lta 1967	16 381	2 814	19 195
Korkotuloja	10 110	89	10 199
Lastenvalvojan säästö- ja talletustilin korko	—	—	1 530
			<u>Yhteensä 3 948 582</u>

Menot

Huoltajille suoritettut lasten hoitokorvaukset	1 102 674	655 983	1 758 657
Kaupungille suoritettut hoitomaksujen korvaukset	265 155	11 422	276 577
Maksettu elatusapuennakkoa	302 984	1 249 772	1 552 756
Ennakkokorvaukset kunnille	2 807	2 961	5 768
Kaupungille suoritettut oikeuskulujen korvaukset	58	9	67
Oikeuskuluihin käytetty	21 582	3 321	24 904
Lastenvalvojan säästö- ja talletustilin korko	—	—	1 530
Siirto v:een 1968:			
Lastenvalvojan talletus-, säästö-, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	108 573
Valvottujen säästötilien saldo + obligaatiot	217 636	2 114	219 750
			<u>Yhteensä 3 948 582</u>

6. Sosiaalilääkärintoimisto

Kertomusvuonna tutkittiin 785 (701) lasta ja tutkittavaksi ilmoitetuista siirtyi kesken-eräisinä tai tutkimusta odottamaan seuraavaan vuoteen 121 (111) tapausta. Tapaukset jakautuivat lähettäjien mukaan seuraavasti:

lastenhuoltotoimisto	468 (437)
vajaamielishuolto	127 (71)
suojelukasvatustoimisto	311 (304)

Tutkimukset suoritettiin ryhmätyönä. Esitiedot saatiin yleensä lähettävän toimiston huoltotarkastajalta. Käyntikertoja oli kaikkiaan 2 154.

Polikliinisessä yksilöhoidossa oli toimiston työntekijöillä 67 lasta ja nuorta, hoitokertoja 547, sekä lasten vanhempia 36, hoitokertoja 282. Ulkopuolisilla terapeuteilla oli hoidossa 9 lasta, hoitokertoja 84.

Psykoterapiaan liittyvistä kysymyksistä pidettiin viikottain neuvottelu, samoin koko toimistoa koskeva yhteisneuvottelu, johon

osallistuivat myös laitosten psykologit. Kaikista tapauksista pidettiin suunnitteleva alkuneuvottelu sekä tutkituista tapauksista 382 (357) laajemman työryhmän yhteisneuvottelu.

Tiedot tutkituista tapauksista ilmenevät seuraavista taulukoista:

Tutkimusaineisto:

	Ikäryhmitys										Kaikkiaan	
	0—6 v		7—15 v		16—17 v		18 v—		Yhteensä			
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T		
<i>Jäljellä v:llä 1966</i>												
Lastenhuoltotoimisto	8	6	30	15	—	2	—	—	38	23	61	
» vajaanmielisosasto	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	
Suojelukasvatustoimisto	—	—	19	15	4	8	1	2	24	25	49	
<i>Uusia v. 1967</i>												
Lastenhuoltotoimisto	65	48	154	93	16	24	4	3	239	168	407	
» vajaanmielisosasto	10	7	27	16	4	5	30	27	71	55	126	
Suojelukasvatustoimisto	—	—	114	50	41	48	6	3	161	101	262	
<i>Yhteensä</i>												
Lastenhuoltotoimisto	73	54	184	108	16	26	4	3	277	191	468	
» vajaanmielisosasto	10	7	27	17	4	5	30	27	71	56	127	
Suojelukasvatustoimisto	—	—	133	65	45	56	7	5	185	126	311	
Kaikki yhteensä	83	61	344	190	65	87	41	35	533	373	906	
Poistettu v. 1967	69	54	287	171	60	74	37	33	453	332	785	
Siirtyi v:een 1968	14	7	57	19	5	13	4	2	80	41	121	

Ilmoittajat ja ilmoittajien pääsyyt:

	Lastenhuoltotoimisto			Suojelukasvatustoimisto			Yhteensä
	P	T	Yht.	P	T	Yht.	
Yleisluontoinen kehitystason ja mielenterveydellisen tilan arviointi	68	49	117	10	2	12	129
Neuroottisia oireita	88	60	148	46	54	100	248
Käyttäytymishäiriöitä ja sosiaalisia oireita	16	11	27	96	41	137	164
Heikko edistyminen koulussa	13	8	21	5	4	9	30
Muiden kouluvaikeuksien aiheuttama järjestely	16	6	22	18	14	32	54
Mahd. vajaanmielisyys ja siitä aiheutuvan hoidon suunnittelu ...	47	35	82	—	—	—	82
Ympäristöhäiriöt ja korostuneet vaikeudet, jotka tuntuvat vaativan hoitoa a) laitoksessa	3	—	3	3	7	10	13
b) sairaalassa	5	7	12	—	2	2	14
c) lääkkeillä	12	14	26	—	1	1	27
Jälkihoidon tarpeen arviointi ja suunnittelu	12	15	27	5	1	6	33
Lapsen- ja kasvatuskodin sopivuuden arviointi	13	8	21	—	—	—	21
Adoptioon liittyvät kysymykset	25	20	45	—	—	—	45
Virallisia (kuten aborttia, sterilisaatiota, oikeutta ym.) lausuntoja varten suoritettava tutkimus	11	2	13	—	—	—	13
Muut syyt	19	12	31	2	—	2	33
Yhteensä	348	247	595	185	126	311	906

21. Lastensuojelutoimi

Tutkittujen ominaisuudet:

	0-6 v		7-15 v		16-17 v		18 v -		Yhteensä		Kaikkiaan
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	
<i>Älykkyytaso</i>											
130-	-	3	1	-	2	-	-	-	3	3	6
110-129	7	4	20	8	1	4	-	-	28	16	44
90-109	27	21	55	39	8	9	-	-	90	69	159
80-89	9	9	33	11	4	2	1	-	47	22	69
60-79	10	4	25	14	3	7	5	3	43	28	71
40-59	2	3	5	4	-	1	4	2	11	10	21
Alle 40	2	3	4	5	-	1	-	2	6	11	17
Ei tutkittu	26	14	201	109	47	63	31	28	305	214	519
Yhteensä	83	61	344	190	65	87	41	35	533	373	906
<i>Sukurasitus</i>											
Rangaistus	5	7	25	17	6	7	1	-	37	31	68
Poikkeava elämäntapa	21	11	124	87	22	25	6	4	173	127	300
Vajaamielisyys	2	1	14	5	2	1	4	3	22	10	32
Mielisairaus	7	6	48	23	13	12	5	3	73	44	117
Muu pitkäaikainen sairaus	3	-	16	12	5	8	1	1	25	21	46
Aistiviallisuus	-	-	2	-	-	-	-	2	2	2	4
Yhteensä	38	25	229	144	48	53	17	13	332	235	567
<i>Kasvuympäristön erikoisuus</i>											
Avioton	46	33	81	49	11	12	9	3	147	97	244
Äiti, isä tai molemmat kuolleet	1	1	29	24	8	11	10	15	48	51	99
Avio- tai asumusero	14	10	118	57	27	33	10	4	169	104	273
Äiti- tai isäpuoli	6	3	43	19	13	15	7	-	69	36	105
Otto- tai kasvatusvanhemmat	28	17	48	25	3	4	2	3	81	49	130
Lasten- tai nuorisokoti	44	30	117	81	19	24	9	10	189	145	334
Suojelukasvatus, vastaanottokoti ym. vastaavat laitokset	-	-	36	1	2	7	-	2	38	10	48
Tutkinta-asema	-	-	29	21	14	13	3	-	46	34	80
Vajaamielispäivähuoltola	2	2	7	2	2	3	5	3	16	14	30
Yhteensä	141	96	508	283	99	122	55	40	803	540	1 343

Poistettut lapset, nuoret ym. ¹⁾ henkilöt ryhmitettyinä diagnoosin ja toimenpiteiden mukaan:

Kaikista tutkimuksista selvitys ja lausunto, lisäksi suosituksia ja toimenpiteitä, joita monen tutkitun osalla useita	300—309	310—318	320	321, 324	325, 0, 1, 4, 5	325, 2	325, 3	326, 3	351—353	Muut	793	Peruutettu	Tutkimus tai hoito keskenään tai jousessa	Yhteensä
Tutkimus, selvitys ja lausunto lastenhuolto- ja suojelukasvatustoimistolle	2	67	5	114	23	30	35	57	6	3	35	11	—	388
Suositus kasvatuskotiin	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	3	—	—	10
» lasten-, vastaanotto- tai nuorisokotiin	—	5	1	7	—	—	1	6	—	—	—	—	—	20
» koulukotiin	—	1	1	5	—	—	2	3	—	—	—	—	—	12
» sairaalaan	3	8	2	10	4	1	4	5	2	—	—	—	—	39
» sairaalan poliklinikkatutkimukseen	—	5	—	14	2	2	4	6	4	3	3	—	—	43
» yksilöterapiaan	—	4	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Ehdotettu vapautettavaksi oppivelvollisuuden suorittamisesta	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	5
» koulunkäynnin alkamisen siirtäminen	—	—	3	—	—	3	4	—	1	—	1	—	—	12
» apukouluun	—	—	1	—	—	4	4	—	1	—	—	—	—	10
» muuta koulujärjestelyä	—	8	11	—	1	1	8	8	1	—	3	—	—	41
» oppivelvollisuuden suorittamista yksityisesti	—	4	7	—	—	1	3	2	2	—	—	—	—	19
Lausunto adoptioasiassa	—	—	—	2	3	—	—	—	1	1	34	—	—	41
» holhous- tai oikeusasiassa	—	1	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	9
» abortti- tai sterilisaatioasiassa	—	5	—	10	1	2	—	2	—	—	—	—	—	20
» kutsuntaviranomaisille	—	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—	—	—	9
» vajaamielisrekisteriin merkitsemistä ja työkyvyttömyyseläkkeen hakemista varten	—	—	—	—	19	20	1	—	4	—	—	—	—	44
Muu lääkärin lausunto	—	3	—	4	1	1	—	—	6	—	1	—	—	16
Lääkemääräys	—	5	1	15	22	13	6	6	—	—	3	—	—	71
Tutkimus tai hoito kesken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121	121
Yhteensä	5	116	33	194	90	83	73	95	28	7	83	11	121	939

¹⁾ Kaikki yli 18-vuotiaat tutkittavat.

Taulukkoon sisältyvät diagnoosit selviävät seuraavasta tautinimistöstä:	325,5	Oligophreniae aliae (muu, ei määriteltävissä oleva vajaamielisyyys)
	325,2	Debilitas (heikkomielisyys)
300—309 Psychoses (mielisairaudet)	325,3	Deficientia intelligentiae (heikkolahjaisuus)
310—318 Psychoneuroses (neuroosit)	326,3	Maladaptatio acuta (sopeutumattomuus)
320 Constitutio psychopathica (luonnevikaisuus)	326,4	Abnormitas characteris (luonteen poikkeavuus)
321, 324 Persona immatura (tunne-elämän kypsymättömyys ja häiriytyneisyys)	351—353	Laesio cerebri intra partum (aivo-vaurio)
325,0 Idiotia (tylsämielisyyys)	793	Observationes et explorationes (huomiointia ja tutkimuksia)
325,1 Imbecillitas (vähämielisyyys)		
325,4 Mongolismus (mongolismi)		

Tutkimukseen ilmoitettujen lasten, nuorten ym. henkilöiden ¹⁾ huoltajien sosiaalinen asema:

Huoltajan sosiaaliryhmä ²⁾	Ehyt koti		Poikkeava koti		Kasvatuskoti		Laitos		Yhteensä		Kaikkiaan
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	
I	9	2	2	1	1	—	6	3	18	6	24
II	22	12	14	5	5	2	45	18	86	37	123
III	38	27	34	28	34	19	109	78	215	152	367
IV	25	16	25	36	47	33	117	93	214	178	392
Yhteensä	94	57	75	70	87	54	277	192	533	373	906

7. Väestöasiaintoimisto

Tarkastuksia

Äitiysavustukset. Hakemuksia otti vastaan lastensuojeluviraston lisäksi 35 neuvolaa, joissa neuvolapiirejä oli yht. 50. Virastoon jätettiin 163 (238) ja neuvoloihin 8 893 (8 605) hakemusta.

Jaosto käsitteli yhteensä 9 056 (8 843) äitiysavustushakemusta. Näistä hyväksyttiin 8 875 (8 603), joista aviottomia 543 (445), ja hylättiin 181 (240), joista aviottomia 68 (83).

Avustus myönnettiin 8 726 (8 490) sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lain määräämässä tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä sekä 149 (113) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn laiminlyöntiinsä.

Seuraavat luvut osoittavat, miten hakijat noudattivat äitiysavustuslain määräämää tarkastuksessa käyntivelvollisuutta:

	Tarkastuksia
IV raskauskk:ssa tai sitä ennen	8 754 (8 521)
V »	133 (135)
VI »	70 (95)
VII »	49 (36)
VIII »	25 (32)
IX »	9 (13)

X »	8 (7)
Ei tarkastuksia ennen synnytystä	8 (4)
Yhteensä	9 056 (8 843)

Kertomusvuoden loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja kertomusvuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 449 800 (436 200) mk. Näistä oli luontoisavustuksia 277 350 (265 850) markan arvosta. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuoden äitiysavustusten maksamiseen ennakkoa 150 000 (160 000) mk.

Äitiysavustus oli kertomusvuonna 50 mk jokaista syntynyttä lasta kohti.

Perhelisät. Perhelisähakemuksia oli yhteensä 1 597 (1 637), joista hyväksyttiin 1 582 (1 416) ja hylättiin 115 (200). Veroyli-tyksen takia hylättiin 84 (171) ja muusta syystä 31 (29). Hakemuksista oli 15 (21) toistamiseen käsiteltävänä lapsen syntymän tai muun syyn takia.

Perhelisän määrä oli 66 (66) mk lisään oikeutettua lasta kohti. Lisä myönnettiin har-

¹⁾ ym. henkilö tarkoittaa etupäässä aikuisia vajaamielisiä tai vajaamieliseksi epäiltyjä. Harvemmin, kuitenkin joskus myös lapsen tai nuoren henkilön vanhempia jouduttu paitsi haastattelemaan myös muuten tutkimaan.

²⁾ I Johtavassa asemassa olevia yms.

II Pienyrittäjiä, työnjohtajia, ylempää toimistohenkilöstöä yms.

III Ammattityöntekijöitä, alempaa toimistohenkilöstöä yms.

IV Apu- ja sekatyöntekijöitä yms.

kinnan perusteella 270 (252) perheelle veroilyksestä huolimatta.

Perhelisää saaneella 1 467 (1 416) perheellä oli lisäksi oikeutettuja lapsia yhteensä 5 655 (5 541), joista 5 364 (5 268) alle 16-vuotiaita ja 290 (272) koulunkäynnin sekä 2 (1) työkyvyttömyyden perusteella huomioon otettuja 16-vuotta täyttäneitä lapsia.

Perheet jakaantuivat lapsiluvun mukaan seuraavasti:

Lapsia perhettä kohden	Perheitä	Lapsia perhettä kohden	Perheitä
2	352 (334)	8	15 (15)
3	166 (154)	9	4 (3)
4	539 (500)	10	2 (4)
5	261 (266)	11	1 (1)
6	89 (95)	12	1 (1)
7	37 (43)	Yhteensä 1 467 (1 416)	

Perhelisän saajista oli 863 (835) varsinaisia suurperheitä, 440 (431) leskiperheitä ja 164 (150) työkyvyttömiä perheitä.

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisän määrästä 158 152 (157 938) mk:sta jaettiin suurille perheille 94 858 (95 056) mk, leskien perheille 44 863 (45 639) mk ja työkyvyttömiä perheille 18 431 (17 243) mk.

Avustuksen suorituksessa käytettiin edelleenkin liikkeisiin suoraan annettuja osto-osoituksia. Osan tarvikkeista hankkivat perheet itse esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 3 603 (3 074) mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 72 811 (75 154) mk, huonekaluihin ja sisustukseen 24 251 (23 063) mk, astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin 11 163 (11 156) mk, pölynimureihin, jääkaappeihin, ompelu- ja pesukoneisiin 7 857 (9 785) mk, vaatetukseen 37 467 (34 735) mk ja muihin luontoisuorituksiin 997 (970) mk.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuonna

perhelisien maksamista varten ennakkoa 127 000 (130 000) mk.

Erityislapsilisät. Uusia erityislapsilisähakemuksia jätettiin kertomusvuoden aikana 824 (708), joista toisista kunnista siirrettyjä oli 55 (86). Hakemuksia hylättiin 102.

Jaoston käsiteltävänä oli kertomusvuoden aikana 3 343 (2 922) erityislapsilisäasiaa. Näistä oli lain määräämiä tarkistuspäätöksiä 1 781 (1 611). Erityislapsilisää myönnettiin harkinnan perusteella tai sen suoritusta jatkettiin veroäyriilyksestä huolimatta 291 (240) nostajalle. Tapauksia, joissa erityislapsilisähakemus hylättiin tai tarkistuksen yhteydessä suoritus päätettiin lopettaa, oli 623 (661). Laissa säädettyjen edellytysten puuttumisen takia hylättiin anomus tai lakautettiin suoritus 425 (461) tapauksessa, veroilyksen takia 115:ssä (126), koulutusavustuksen takia 24:ssä (34), varallisuuden takia lapsen avuttomuudesta huolimatta 9:ssä (3), toisiin kuntiin siirtymisen takia 49:ssä (33) ja muusta syystä 1 (4) tapauksessa.

Kertomusvuoden aikana lähetettiin 43 (50) avutonta lasta koskevaa hakemusta lausuntoineen sosiaaliministeriön ratkaistavaksi.

Lasten lukumäärä erityislapsilisän suoritamisperusteen mukaan oli vuoden viimeisen neljänneksen aikana erityislapsilisälain ja -asetuksen nojalla seuraava:

Lain 3 § 1:1) täysoripous	44 (34)
» » 2) puoli-oripous	1 576 (1 590)
» » 3) au-lapsen elatus- avun puuttu- minen	240 (237)
» » 4) vanhempain kan- saneläke	675 (625)
Yhteensä 2 535 (2 486)	

21. Lastensuojelutoimi

As. 3 § 1:1) sokeus	19 (15)
» » 2) kuurous	74 (68)
» » 3) raajavamma	67 (61)
» » 4) vaikea kaatumatauti	28 (29)
» » 5) syvä vajaamielisyys tai mielisairaus	150 (116)
» » 6) sokeritauti	129 (105)
» » sydänvika	6 (5)
» » keuhkoastma	8 (7)
» » muu avuttomuus	79 (68)
Yhteensä	560 (474)

Erityislapsilisää suoritettiin viimeiseltä neljännekseltä kaikkiaan 3 095 (2 960) lapsesta 2 141 (2 041) nostajalle yhteensä 155 358 (145 656) mk. Vuoden aikana suoritettiin kaiken kaikkiaan erityislapsilisää 606 396 (586 824) mk. Erityislapsilisän määrä oli täysorpojen ja avuttomien lasten kohdalla 84 mk ja muiden kohdalla 42 mk vuosineljänneksessä.

Kodinperustamislainoja ei v:n 1957 elokuusta lähtien ole toistaiseksi myönnetty, koska valtion talousarviossa ei ole ollut tarkoitukseen määrärahaa. Lainojen takaisin perimiseen liittyviä varallisuusselvityksiä ja lausuntoja annettiin sosiaaliministeriölle.

Lapsilisät. Lapsilisän määrä oli kertomusvuonna yhdestä lapsesta 49.50 mk, toisesta lapsesta 58.50 mk ja 70.50 mk kolmannelta ja sitä seuraavista lapsista vuosineljännekseltä. Kertomusvuoden aikana rekisteröitiin 6 690 (6 510) kokonaan uutta lapsilisätapausta. Sen lisäksi rekisteröitiin toisista kunnista siirrettyjä ja aikaisemmin rekisteröityihin perheisiin syntyneitä lapsia 4 410 (4 846).

Jaosto käsitteli vuoden aikana 1 720 (1 506) lapsilisää koskevaa asiaa. Lapsilisää määrättiin maksettavaksi kaikkiaan 24 663 825 (23 069 365) mk. Siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudetto-

masti nostettuja lapsilisiä 3 530 (2 191) mk sekä nostamatta jääneitä lapsilisän maksu- ja tililtäottokortteja yhteensä 67 333 (77 483) mk.

Lapsilisän saajat ja lapsiluvut:

Neljännes	Lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku
I	67 395 (66 135)	112 398 (110 734)
II	67 586 (66 525)	112 606 (111 268)
III	68 294 (66 691)	113 401 (111 369)
IV	68 758 (67 279)	114 202 (112 122)

Näihin lukuihin sisältyy n. 1 300 tapausta, joissa lapsilisiä on maksettu kunnalle.

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittäytyivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajien lukumäärä	Lasten luku
1 lapsesta	34 666 (34 033)	34 666 (34 033)
2 »	22 522 (21 930)	45 044 (43 860)
3 »	7 256 (7 219)	21 768 (21 657)
4 »	1 808 (1 815)	7 232 (7 260)
5 »	418 (427)	2 090 (2 135)
6 »	99 (106)	594 (636)
7 »	34 (37)	238 (259)
8 »	12 (14)	96 (112)
9 »	3 (2)	27 (18)
10 »	— (1)	— (10)
11 »	1 (1)	11 (11)
12 »	— (1)	— (12)
Yhteensä	66 819 (65 586)	111 766 (110 003)

8. Asumuserosovittelut

Lastensuojelulautakunnan määräämät sovittelijat hoitivat sovittelutehtäviä seuraavasti:

Päätettyjä sovitteluja	96 (97)
Kesken jääneitä (v:ille 1968 siirty- neitä)	36 (26)

Yhteensä sovitteluja 132 (123)

Avioliittoa jatkoi (ei todistusta), aviopareja	20 (10)
Neuvottelukertoja	335 (334)
Lapsettomia aviopareja	37 (35)
Avioparien lasten lukumäärä ...	152 (151)

Aviopuolisoiden jakaantuminen uskonto-
kunnan mukaan:

	Avio- puolisoja
Uskontokunta	
Siviilirekisteri	98 (90)
Ev.lut. seurakunta	150 (98)
Muu uskontokunta tai uskonto- kunta ei tiedossa	16 (6)
	Yhteensä 264 (194)

Jakaantuminen avioliittovuosien mukaan:

	Avio- liittoja
Vuosia	
0— 1	11 (8)
2— 5	42 (43)
6—10	31 (26)
Yli 10	48 (46)
	Yhteensä 132 (123)

Sosiaaliryhmitys (ks. s. 146) miehen amma-
tin mukaan:

Sosiaaliryhmä	
I	26 (23)
II	23 (29)
III	68 (53)
IV	15 (18)
	Yhteensä 132 (123)

9. Taloustietoja

Lastensuojelutoimen aiheuttamat brutto-
menot olivat tilinpäätöksen mukaan seura-
vat:

	mk
Lastensuojeluvirasto	3 119 128

Avohuolto:

turvattomien alaikäisten sijoi- tus ja tilapäinen avustami- nen, lasten kesävirkestys ...	2 600 120
suojelukasvatusta tarvitsevien alaikäisten sijoitus ja tilapäi- nen avustaminen	159 453
vajaamielisten huolto	110 577
elatusavun ennakkojen poistot	484 292

Laitoshoito:

kaupungin lasten- ja nuorisoi- huoltolaitokset	8 500 807
kaupungin vajaamielislaitokset	995 636
turvattomien alaikäisten sijoi- tus vieraissa laitoksissa	3 642 034
suojelukasvatusta tarvitsevien alaikäisten sijoitus vieraissa laitoksissa	227 225
vajaamielisten sijoitus vieraissa laitoksissa	1 510 263
Järjestöjen avustukset	163 556
Käyttövarat	200 661
	Yhteensä 21 713 752

Lisäksi esiintyi tilinpäätöksessä pääoma-
menoina laitosten perusparannuskustannuk-
sia seuraavasti:

	mk
Sofianlehdon vastaanottokoti .	22 433
Outamon vastaanottokoti	7 000
Vastaanottokoti Lemmilä	27 334
Naulakallion vastaanottokoti .	8 054
Päivähuoltola Tyynelä ja Tai- vallahden nuorisokoti	24 977
Päivähuoltola Vantaala	2 876
Nukarin lastenkoti	1 904
	Yhteensä 94 578

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot ja-
kaantuivat seuraaviin eriin:

21. Lastensuojelutoimi

	mk
Valtionapu sosiaalilääkärin toimiston menoihin	8 000
Muut tulot	17 536
Korvaukset annetusta huollosta:	
valtiolta	1 676 074
vierailta kunnilta	36 481
yksityisiltä	1 688 086
Valtionapu:	
lastenkodeille	186 251
vajaamielislaitoksille	531 723
Ateriamaksut	100 258
Luontoisedut	75 169
Vuokrat	90 730
Gustaf Walfrid Hyvösen rahaston tuotto	65 415
Muut tulot	65 653
Yhteensä	4 541 376

Kun tulot vähennetään bruttomenoista 21 713 752 mk:sta, kaupungin kassaa rasittavaksi nettomenoksi jää 17 172 376 mk eli 3 126 412 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

10. Avustukset ja osuudet kuntainliitoissa

Kuten menoista ilmenee jaettiin avustuksena lastensuojelujärjestöille yhteensä 163 556 mk, josta Vankeusyhdistys sai 25 000 mk, Vajaamielisten Tuki 2 600 mk ja 135 956 mk sellaiset järjestöt, jotka järjestivät kesävirkestystä helsinkiläisille lapsille. Lisäksi suoritettiin osuutena Kärkulla Centralanstalt -nimistä laitosta ylläpitävälle kuntainliitolle 87 500 mk ja Rinnekoti-Säätiölle osuutena keskuslaitoksen perustamiskustannuksiin 56 604 mk.

11. Lastensuojelurahastot

Kaupungin lastensuojelutyötä varten oli rahatoimiston hoidossa eräitä rahastoja, joi-

den pääomat ja käytettävissä olevat korkovarot olivat 31.12. seuraavan suuruiset:

	Pää- oma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	491	373
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	150	28
Lasten kesäsiirtolan rahasto ..	256	53
Makarna Bergmans donationsfond	743	220
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto	169	36
M. Kotschackin lastenvaate- tusrahasto	1 186	105
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	778	213
Yhteensä	3 773	1 028

12. Hoitopaikkavaraukset

Lastensuojelulautakunta sijoitti laitoshoidon tarvitsevia alaikäisiä ja vajaamielisiä kertomuksesta ilmenevässä määrin valtion, eri kuntien tai kuntainliittojen sekä yksityisten omistamiin laitoksiin. Lastensuojeluvirasto suoritti suullisilla ennakkosopimuksilla paikkavaraukset kuitenkin siten, että ao. jaosto vahvisti hoitomaksun suuruuden. Kaupunki varasi myös myöntäessään avustuksia tai lainoja yksityisten laitosten perustamiskustannuksia varten käyttöönsä määräajaksi hoitopaikkoja. Seuraavat sopimukset olivat voimassa kertomusvuoden aikana:

5.2.1955 tehty sopimus 30 hoitopaikan varaamisesta 31.12.1975 saakka Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen säätiön lastenkodista;

17.11.1965 ja 2.12.1965 tehdyt sopimukset 35 hoitopaikan varaamisesta 30 v:ksi Mustalaislähetyksen omistamasta Kotimäen lastenkodista ja 8 hoitopaikan varaamisesta yhdistyksen muista laitoksista sekä sopimukset

10 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi Päiväkummun lastenkodista ja 20.3.1962 tehty sopimus 5 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi nuorisokodista Kauniaisissa;

28.12.1956 tehty sopimus 16 hoitopaikan varaamisesta Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kodinhoito-opiston lastenkodista myönnetyn lainan maksuajaksi;

kaupunginvaltuuston 7.9.1966 myöntämän lisälainan mukainen 15 hoitopaikan varaaminen Kristillisten Orpokotien Kannatusyhdistyksen Päivölän lastenkodista;

1.12.1964 tehty sopimus 7 hoitopaikan varaamisesta Föreningen för upprätthållande av en hemsysterskola på Hindhår Gård -yhdistyksen omistamasta lastenkodista v:ksi 1965—1979;

15.1.1960 tehty sopimus 8 hoitopaikan varaamisesta 10 v:ksi Suomen Pelastusarmeijan Säätiön tyttökodista (Nuorisokoti Ritvala);

4.4.1964 tehty sopimus 16 hoitopaikan varaamisesta 10 v:ksi Suomen Pelastusarmeijan Säätiön Koivurinteen lastenkodista;

27.6.1961 tehty sopimus 10 hoitopaikan varaamisesta 20 v:ksi Pelastakaa Lapset -nimisen yhdistyksen Matti ja Maija -kodista;

16.6.1961 tehty sopimus 15 hoitopaikan varaamisesta 25 v:ksi Helsingin Kaupunkilähetysten Kotivuoren lastenkodista;

12.7.1951 tehty sopimus 12 hoitopaikan varaamisesta 31.12.2001 saakka Suomen Lastenhoitoyhdistyksen Töölön lastenkodista;

kaupunginhallituksen ja Rinnekoti-Säätiön hallituksen 17.9.1963 allekirjoittama kaupungin ja säätiön välinen sopimus 253 hoitopaikan varaamisesta kaupungille säätiön hoitolaitoksesta 50 v:ksi sekä

4.3.1965 tehty sopimus 6 hoitopaikan varaamisesta Suomen Kirkon Sisälähetysseuran

omistamasta Vaalijalan Keskuslaitoksesta 50 v:n ajaksi 1.1.1965 lukien.

Lisäksi kaupunginhallituksen 29.11.1966 Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle myöntämän lainan lainaehtojen mukaisesti yhdistyksen kesäsiirtolapaikat (40) varattiin lastensuojeluviraston käyttöön 15 v:n ajaksi;

kaupunginvaltuuston ja -hallituksen hyväksyttyä Diakonissalaitoksen Pitäjänmäen lastenkodin piirustukset ja myönnettyä 16.2.1967 § 505 lainan rakennuskustannusten rahoitusta varten lainaehtojen mukaan laitoksen kaikki paikat (104) varattiin lastensuojeluviraston käyttöön v:een 1990;

kaupunginvaltuuston myönnettyä 4.10.1967 lainan Raajarikkojen koulusäätiön koulurakennuksen rakentamiseen, varattiin velkakirjan lainaehtojen mukaisesti 7 oppilaspaikkaa ja 4 paikkaa oppilasasuntolasta 10 v:ksi lastensuojeluviraston käyttöön;

kaupunginvaltuuston myönnettyä lainan 6.9.1967 Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle 15 v:ksi Korkeavuorenk. 6 A ylläpidettävän nuorisokodin perustamista varten, varattiin kaikki hoitopaikat (12) lastensuojeluviraston käyttöön;

kaupunginvaltuuston 21.2.1962 tekemän päätöksen perusteella Kärkulla Centralanstalt -nimisestä kuntainliiton ylläpitämästä laitoksesta tehtiin 45 paikan ennakkovaraus aikaisemmin varattujen 35 paikan lisäksi sekä

kaupunginvaltuuston 20.6.1962 myönnettyä lainan Vajaamielisten Tuki -yhdistykselle sen omistamasta Kankurinmäen kesäsiirtola- ja hoitokoti -nimisestä laitoksesta varattiin kaikki paikat lastensuojelulautakunnan käyttöön, lainasopimus tehtiin 1.12.1965 v:ksi 1966—1985.

IV. Lastensuojelulautakunnan alaiset laitokset

Lasten- ja nuorisonhuolto- laitokset

Henkilökunnan osalta viitataan kunnalliskalenteriin.

Sofianlehdon vastaanottokoti toimi 257-paikkaisena lähinnä turvattomien 0—16-vuotiaiden lasten vastaanotto- ja tarkkailulaitoksena. Laitoksessa toimi kuitenkin 3 vajaamielisosastoa, joissa huollettiin vajaamielisiä ilman ikärajoitusta. Laitokseen jouduttiin sijoittamaan myös suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia.

Herttoniemen vastaanottokoti toimi 14-paikkaisena lähinnä leikki-ikäisten lasten vastaanottolaitoksena.

Outamon vastaanottokoti toimi Lohjalla 3-osastoisena 46 paikkaa käsittävänä vastaanottokotina suojelukasvatusta tarvitsevia kouluikäisiä poikia varten. Laitoksella oli oma kansakoulu.

Vastaanottokoti Lemmilä toimi Hyvinkään Ridasjärvellä 15-paikkaisena suojelukasvatusta tarvitsevien poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi oma kansakoulu.

Naulakallion vastaanottokoti toimi 50-paikkaisena tilapäissijoitusta ja erikoistarkkailua tarvitsevien, lähinnä kouluiässä olevien lasten vastaanottolaitoksena. Laitoksessa oli oma kansakoulu. Yhdelle 15-paikkaiselle osastolle sijoitettiin lapsia, joiden huollontarve perustui lastensuojelulain 8 §:n 2 mom:iin.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena erityislastenkotina.

Kallion nuorisokoti toimi 28-paikkaisena erityislastenkotina, jossa oli erikseen jälkihuolto- ja koululaisosastot.

Töölön nuorisokoti toimi 12-paikkaisena lähinnä jälkihoitoa tarvitsevien tyttöjen erityislastenkotina.

Kaarelan nuorisokoti toimi 15-paikkaisena, lähinnä 13 v täyttäneiden poikien erityislastenkotina ja jälkihuoltolaitoksena.

Taivallahden nuorisokoti toimi 28-paikkaisena 13 v täyttäneiden poikien jälkihuolto- ja erityislastenkotina. Laitoksessa toimi 11-paikkainen asuntolaosasto.

Metsäkummun hoitokoti toimi 15-paikkaisena kasvatusvaikeuksiin joutuneiden lasten psykiatrisena laitoksena, jolla oli oma kansakoulu.

Oppilaskoti Toivola toimi 96-paikkaisena apukouluasteella olevien turvattomien lasten erityislastenkotina, jossa oli oma kansakoulu. Laitoksen yhdellä osastolla huollettiin myös vajaamielisiä.

Koskentuvan nuorisokoti toimi 16-paikkaisena, lähinnä 13 v täyttäneiden poikien erityislastenkotina ja jälkihuoltolaitoksena.

Lastensuojeluviraston Tutkinta-asema toimi 20-paikkaisena ensihuoltoa tarvitsevien lasten ja nuorten vastaanottolaitoksena. Laitos toimi lastensuojeluvirastoon liittyvänä Kallion virastotalossa.

Siltavuoren nuorisokoti oli 12-paikkainen kouluikäisten ja jälkihuoltoa tarvitsevien ja poikkeustapauksessa suojelukasvatusta tarvitsevien tyttöjen erityiskoti.

Usvatien nuorisokoti oli 14-paikkainen kouluikäisiä ja jälkihuoltoa tarvitsevien turvattomien ja poikkeustapauksessa suojelukasvatusta tarvitsevien poikien erityislastenkoti.

Riihenkulman lastenkoti, joka oli 32-paikkainen erityislastenkoti, aloitti kertomusvuonna toimintansa. Laitoksessa hoidettiin sielullisesti häiriintyneitä normaaliälyisiä kouluikäisiä lapsia, jotka olivat pitkäaikaisen hoidon tarpeessa.

Perhekoti, joka oli 6-paikkainen turvattomien lasten hoitolaitos, aloitti kertomusvuonna toimintansa.

Vajaamielislaitokset ja
vajaamielisten lasten
lastenkodit

Nukarin lastenkoti toimi Nurmijärven Nukarissa 30-paikkaisena varsinaisena vajaamielislaitoksena.

Malmin lastenkoti toimi vajaamielisten lastenkotina, jossa oli 22 vahvistettua hoitopaikkaa. Hoidettavat siirtyivät Kullatorpan lastenkodista, joka jouduttiin paloturvallisuussyistä lakkauttamaan.

Päivölän lastenkoti toimi Sipoon Kallbäckissä 16-paikkaisena vajaamielisten lastenkotina.

Päivähuoltola Tyynelä toimi 68-paikkaisena vajaamielisten päivähuoltolaitoksena.

Päivähuoltola Vantaala toimi niin ikään vajaamielisten päivähuoltolana, jossa oli 42 paikkaa.

Käpylän koulu- ja työkeskus toimi 2-osastoisena vajaamielisten päivähuoltolana. Laitoksen kouluosasto toimi 40-paikkaisena ja neliluokkaisena vajaamieliskouluna ja 25-paikkainen työosasto 16 v täyttäneiden vajaamielisten poikien suljettuna työpajana. Työosasto toimi Työkeskus-nimisenä 24-paikkaisena laitoksena talossa Toinen linja 12 ja kouluosasto Erityiskoulun nimisenä 40-paikkaisena nuorisotoimiston kerhokeskustiloissa talossa Suursuonlaita 2. 1.4. lukien työosasto muutettiin 95-paikkaiseksi *Vaihe-työkeskukseksi*, joka aloitti toimintansa talossa Kumpulantie 1 olevassa tehdashuoneistossa. 1.9. lukien kouluosasto muutettiin *Solakallion Erityiskoulu* -nimiseksi vajaamieliskouluksi, jossa on 80 paikkaa.

Malmin ja Päivölän lastenkodit toimivat erityislastenkoteina, sillä niitä ei ole pienen kokonsa vuoksi hyväksytty vajaamielislaitoksiksi.

Laitosten hallinto

Laitosten toiminnasta todettakoon lisäksi, että niiden välitön johto kuului kunkin laitoksen johtajalle, mutta hallinnollista yleisvalvontaa suoritti lastensuojelutoimen toimitusjohtaja sekä kasvatuksellista valvontaa Outamon, Lemmilän, Naulakallion B-osaston ja Tutkinta-aseman osalta nuorisonhuoltaja sekä muiden laitosten osalta lastenhuollontarkastaja tai apulaislastenhuollontarkastaja.

Laitosten kansakouluissa noudatettiin kaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia ja opetuksen tarkastuksesta huolehtivat suomenkielisten kansakoulujen tarkastajat.

Laitosten terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri. Sosiaalilääkärin toimisto suoritti laitoksissa psykiatrisia ja psykologisia tutkimuksia ja antoi tässä suhteessa hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita.

Kertomusvuoden aikana laitoksissa hoidetuissa lapsissa oli 1 828 akuuttia ja 1 165 kroonista sairaustapausta. Poliklinikakäyntitapauksia oli 631. Sairaalahoittoon siirrettiin 79 lasta. Tuberkuloositarkastukset suoritettiin 280 lapselle. Viraston vastaanotolla kävi 802 lasta. Lääkintävoimistelijat hoitivat laitoksissa 85 lasta, yht. 5 931 hoitokertaa.

Sofianlehdon vastaanottokodin laboratoriossa suoritettiin 2 460 tutkimusta.

Sofianlehdon hammashoitola aloitti toimintansa 16.11.1967 ja vuoden loppuun mennessä tutkittiin 146 lasta; hoitotoimenpiteitä kertyi 20. Hoitola keskittyi lähinnä vajaamielisten hammashuoltoon.

Laitoksissa suoritetuissa lasten yleistarkastuksissa hoidokkien kunto todettiin yleensä hyväksi. Laitosten hygieenisissä olosuhteissa ja lääkevarastojen kunnossa ei ilmenyt huomauttamista.

Seuraavassa taulukossa ilmenevät kaupungin laitoksissa olevien huollettavien tautitapaukset:

21. Lastensuojelutoimi

Krooniset sairaudet	Sofianlehdon vastaanottokoti	Herttoniemen vastaanottokoti	Outtamon vastaanottokoti	Lemmilän vastaanottokoti	Naulakallion vastaanottokoti	Hyvöseen lastenkoti	Riihenkulman lastenkoti	Kallion nuorisokoti	Töölön nuorisokoti	Kaaralan nuorisokoti	Tarvallahden nuorisokoti	Usvatieen nuorisokoti	Siltavuoren nuorisokoti	Koskenkuvan nuorisokoti	Metsäkummun hoitokoti	Oppilaskoti Toivola	Malmi lastenkoti	Päivölan lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Yhteensä	
Hoidossa olevien lukumäärä	221	13	49	28	91	39	44	38	9	4	13	12	7	19	20	54	22	20	36	759	
<i>Diagnoosit:</i>																					
Vajaamielisyys	74	—	7	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	1	15	22	20	36	191	
Heikkomielisyys	1	—	—	2	3	5	24	3	—	—	—	—	—	—	1	66	—	—	—	105	
Sielullinen poikkeavuus	46	5	37	28	91	33	10	37	8	2	12	12	6	17	20	20	6	—	13	403	
Aivovaurio	39	—	6	7	8	7	5	2	—	1	—	1	—	—	—	25	9	3	16	129	
Synnynn. epämuodost. .	29	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	35
» sydänvika ...	5	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10
Liikuntaelinten sairaus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Reuma	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nivustyrä	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Lihasrappautuma	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Aistivallisuus	4	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	4	17	
Sokeritauti	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Polion jälkitila	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Nieluhalvaus	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Letkuruokinta	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
Allerginen ihottuma ...	11	—	—	—	4	—	2	1	—	1	2	—	—	1	1	3	—	1	3	30	
Astma	7	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11
Anemia	132	6	4	—	8	3	5	1	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	1	165	
Krooninen korvatulehdus	10	1	2	—	3	—	1	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	5	26
Krooninen virtsatulehdus	1	1	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Yhteensä	388	14	58	38	123	51	71	46	10	4	14	14	7	21	23	133	41	28	81	1 165	

Akuttit sairaudet	Sofianlehdön vastaanottokoti	Herttoniemen vastaanottokoti	Hyviesen lastenkoti	Kaaralan nuorisokoti	Kallion nuorisokoti	Koskentan nuorisokoti	Vastaanottokoti Leimua	Malmn lastenkoti	Metsäkummun hotokoti	Naulakallion vastaanottokoti	Nukarin lastenkoti	Outamon vastaanottokoti	Päivölan lastenkoti	Kiitinkulman lastenkoti	Siltavuoren nuorisokoti	Taivallahden nuorisokoti	Oppilaskoti Torvola	Tukinta-asema	Töölön nuorisokoti	Usvahien nuorisokoti	Yhteensä	
Tulirokko	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Tuhkarokko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vihurirokko	56	—	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67
Vesirokko	3	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Sikotauti	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	30
Influenssa	—	—	3	—	—	1	1	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4	—	—	14
Ripuli	149	1	1	—	2	1	1	—	—	1	—	—	5	2	—	—	—	1	—	—	—	163
Angiina	67	2	6	—	1	2	—	—	—	16	1	19	—	11	—	—	10	—	2	3	—	140
Kuume-, nuha-, nielu-, yskäka- tarri ym.	614	17	18	—	17	4	4	29	35	53	14	11	6	52	7	14	10	35	12	2	—	954
Keuhkokuume ...	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	8
Korvatulehdus ...	183	—	—	—	2	—	—	2	2	7	1	1	1	3	—	—	6	2	1	2	—	213
Silmätulehdus ...	19	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	5	1	—	—	—	—	2	—	29
Keuhkopussintu- lehdus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Ihottumat	32	4	1	—	—	2	—	—	—	3	1	1	2	2	—	—	—	—	2	2	—	52
Paiseet	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	9
Tuberkuloosi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tapaturmat	8	1	—	3	3	2	2	—	—	13	1	19	—	1	—	13	6	—	2	2	—	76
Virtsatieinfektiot	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	8
Suutulehdus	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Umpilisäkkeen tu- lehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhoea	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	10
Muita tauteja	4	—	4	1	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	15
Yhteensä	1 179	25	36	4	32	12	7	38	39	117	20	54	21	82	11	27	34	49	21	10	1 818	
Tub.tarkastukses- sa käynyt	2	3	3	—	1	4	26	25	14	33	33	29	20	7	—	—	74	1	—	5	—	280
Sairaalahoittoon lä- hetetty	37	2	1	1	3	—	1	—	1	4	2	4	3	1	1	—	9	2	6	1	—	79
Paikallisen lääkä- rin tai polikli- nikkahoittoon lä- hetetty	107	5	24	3	13	3	16	11	14	49	19	77	14	71	3	28	49	66	54	56	—	31
Kuolemantapauk- sia	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6

Lastensuojelulautakunnan
alaisten laitosten menot
ja tulot

Laitokset on jäljempänä seuraavassa tau-
lukossa ryhmitelty siten, että A-ryhmässä
ovat lastenkotityyppiset laitokset, B-ryh-

mässä erityislastenkodit, joissa on oma kan-
sakoulu, C-ryhmässä vajaamielisiä hoitavat
lastenkodit, D-ryhmässä vajaamielislaitos ja
E-ryhmässä vajaamielisten päivähuoltolat.

Kustannukset jakaantuivat lasta ja päi-
vää kohden seuraavasti:

Lastensuojelutoimen laitosten käyttömenot lasta ja päivää kohden v. 1967

	Vahvistettu palkkaluku	Aukiolopäivät	Hoitopäivien määrä	Käyttöprosentti	Bruttomenot							Tulot					
					Palkat	Huoneisto ja kiinteistö	Kalusto	Ravinto	Vaatus	Muut menot	Yhteensä	Valtionapu	Huoneistotulot	Ateriakorvaukset	Muut tulot	Yhteensä	Nettomenot
A-laitokset																	
Sofianlehdon vastaanottokoti	257	93 805	76 369	81.44	24.87	5.41	-48	3.37	2.40	1.03	37.56	-88	-25	-51	-18	1.82	35.75
Herttoniemen vastaanottokoti	14	5 110	4 663	91.25	25.57	3.16	-25	3.14	-93	-61	33.67	-81	-81	-75	-	2.37	31.31
Hyvösen lastenkoti	33	12 045	9 332	77.48	21.99	8.29	1.93	3.69	1.28	1.29	38.47	-97	-91	-55	-12	2.55	35.91
Riihenkulman »	32	11 680	11 698	100.15	20.96	1.65	-17	3.18	-68	-84	27.48	-65	-55	-63	-17	2.-	25.48
Perhekoti	6	91	65	71.43	37.02	6.23	-	8.86	3.75	7.46	63.32	-	-	-	-	-	63.32
Kallion nuorisokoti	28	10 220	9 031	88.37	16.20	5.66	-57	3.29	1.-	1.02	27.74	-96	-99	-14	-09	2.18	25.55
Töölön »	12	4 380	3 985	90.98	13.59	3.40	-56	3.27	1.26	1.20	23.28	-39	-53	-29	-	1.21	22.07
Kaarelan »	15	5 475	5 163	94.30	12.42	3.80	-30	3.24	1.04	1.03	21.83	-21	-45	-04	-01	-71	21.12
Taivallahden »	28	10 220	9 083	88.87	11.31	4.13	-33	1.48	1.01	-70	18.96	-14	-47	-16	-04	-81	18.15
Koskentuvan »	16	5 840	5 509	94.33	12.60	4.47	-25	2.97	-85	-96	22.11	-39	-68	-22	-11	1.40	20.70
Siltavuoren »	12	4 380	3 929	89.70	11.86	4.52	-	3.49	1.26	1.29	22.42	-27	-61	-21	-	1.09	21.33
Usvatien »	14	5 110	4 425	86.59	15.87	5.82	-01	3.72	1.21	1.15	27.78	-	1.10	-20	-33	1.63	26.15
Yhteensä ja keskimäärin	467	168 356	143 252	85.09	21.12 (64.76%)	4.99 (15.31%)	-50 (1.53%)	3.24 (9.92%)	1.75 (5.38%)	1.01 (3.10%)	32.61	-72	-47	-43	-14	1.76	30.85
B-laitokset																	
Outamon vastaanottokoti ¹⁾	46	12 802	10 124	79.08	38.87	15.85	1.-	4.66	1.80	3.72	65.89	-68	2.59	-50	-10	3.87	62.03
Vastaanottokoti Lemmilä	15	5 475	4 341	79.29	33.99	6.09	2.43	3.79	2.29	2.71	50.30	1.09	-90	-43	-16	2.58	47.72
Naulakallion vastaanottokoti	50	18 250	14 052	76.00	32.67	11.02	-81	3.95	1.20	1.94	51.59	-55	1.04	-56	-78	2.93	48.67
Metsäkummun hoitokoti	15	5 475	5 069	92.58	34.59	3.51	-43	3.40	1.18	1.59	44.70	1.02	-16	-39	-38	1.95	42.75
Oppilaskoti Toivola	96	35 040	25 937	74.02	27.63	14.21	-33	3.66	1.34	1.15	48.32	-74	1.61	-32	-19	2.86	45.46
Tutkinta-asema	20	7 300	6 473	88.67	23.74	9.20	-64	4.07	-28	1.31	39.24	4.31	-	-	-	4.31	34.94
Yhteensä ja keskimäärin	242	84 342	65 996	78.25	31.- (61.18%)	1.93 (23.55%)	-71 (1.40%)	3.90 (7.70%)	1.26 (2.49%)	1.87 (3.68%)	50.67	1.08	1.32	-38	-30	3.08	47.59
C-laitokset																	
Malmin lastenkoti	22	8 030	8 132	101.27	24.66	4.66	-30	2.72	-96	-71	34.01	-80	-21	-36	-05	1.42	32.58
Päivölän »	16	5 840	7 173	122.82	18.81	5.16	-20	2.88	1.01	1.-	29.06	-68	-45	-61	-	1.74	27.32
Yhteensä ja keskimäärin	38	13 870	15 305	110.59	21.92 (69.17%)	4.89 (15.44%)	-25 (0.80%)	2.79 (8.81%)	-98 (3.11%)	-85 (2.67%)	31.68	-75	-32	-48	-03	1.58	30.12

Jatkuu

Jatkoa

<i>D-laitokset</i>																	
Nukarin lastenkoti	30	10 950	11 577	105.73	18.27	3.88	-.32	2.19	-.63	-.72	26.01	11.96	-.62	-.40	-.04	13.02	12.99
Yhteensä ja keskimäärin	30	10 950	11 577	105.73	18.27	3.88	-.32	2.19	-.63	-.72	26.01	11.96	-.62	-.40	-.04	13.02	12.99
				(70.27%)	(14.90%)	(1.25%)	(8.41%)	(2.41%)	(2.76%)								
<i>E-laitokset</i>																	
Päivähuoltola Tyynelä ..	68	15 096	11 237	74.44	10.93	2. —	-.13	2.18	-.11	2.68	18.03	9.33	—	—	—	9.33	8.71
Päivähuoltola Vantaala ..	42	12 600	9 872	78.35	11.77	1.71	-.67	1.30	-.12	2.69	18.26	8.66	—	-.07	-.16	8.89	9.36
Käpylän koulu- ja työkeskus ²⁾	135	20 764	16 846	81.13	11.03	2.79	-.02	1.17	-.08	3.41	18.50	12.05	—	-.04	1.39	13.48	5.01
Yhteensä ja keskimäärin	245	48 460	37 955	78.32	11.19	2.28	-.22	1.50	-.10	3.01	18.30	10.36	—	-.04	-.66	11.06	7.24
				(61.17%)	(12.44%)	(1.21%)	(8.20%)	(0.55%)	(6.43%)								
Kaikkiaan ja keskimäärin	1 022	325 978	274 085	84.08	22.05	6.23	-.49	3.09	1.32	1.47	34.65	2.62	-.61	-.37	-.24	3.84	30.82
				(63.63%)	(17.99%)	(1.42%)	(8.91%)	(3.80%)	(4.25%)								
Prosenttinen nousu v:n 1966 keskim. luvuista ..	10.73%	18.34%	11.04%	-6.17%	7.51%	4.65%	-51%	6.55%	17.86%	14.84%	5.80%	21.86%	3.39%	-7.50%	60%	16.72%	4.62%

¹⁾ III-osaston 18 paikkaa saatiin käyttöön 1.9.1967. — ²⁾ Uudessa Vaihtyökeskuksessa saatiin 50 paikkaa käyttöön 16.4.1967.